

VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI

CENTRA PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE

ZA ROK 2019

BRATISLAVA, 2020

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov: **Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže**

Sídlo: **Bratislava, Špitálska č. 8**

Rezort/zriaďovateľ: **Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR**

Riaditeľka a vedúca služobného úradu centra: **JUDr. Andrea Cíсарová**

Forma hospodárenia: **rozpočtová organizácia**

Kontakt: telefón: **02/2046 3208**

02/2046 3248

fax: **02/2046 3248**

e-mail: **info@cipc.gov.sk**

informácie: **www.cipc.gov.sk**

2. ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA CENTRA

V Centre pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“) prišiel do platnosti a účinnosti dňa 15. októbra 2013 nový organizačný poriadok a štruktúra. Na základe novej organizačnej štruktúry sa štátni zamestnanci delia do oddelení a referátov.

1. Medzinárodnoprávne oddelenie sa delí na:

- Referát právnej pomoci kde sa zaoberajú agendou:
  - a) vymáhania výživného,
  - b) neoprávnených únosov a
  - c) práve styku.
- Referát medzištátnych osvojení
- Referát sociálnej a psychologicko – poradenskej činnosti

2. Oddelenie podpornej činnosti sa delí na:

- Referát ekonomiky
- Referát sekretariátu

3. ÚLOHY CENTRA PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE

Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže (ďalej ako „Centrum“) sa aj v tomto roku zaoberalo a plnilo si úlohy v rámci medzinárodných dohôd a v intenciách Zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a mládeže (č.305/2005 Z.z.) ako aj Zákona o rodine (č. 36/2005 Z.z.). Centrum sa zameriava predovšetkým na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci vo veciach vymáhania výživného, medzinárodných únosov detí a práva styku, medzištátnych osvojení a zároveň plní úlohy sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine. Tieto úlohy Centra vyplývajú z právnych noriem obsiahnutých vo viacerých predpisoch akými sú: Dohovor o občianskoprávných aspektoch únosov detí, Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa ako aj Nariadenia Brusel II bis.

Významnou úlohou Centra je pomoc pri vymáhaní výživného pre maloletých. Centrum sa zaoberá vymáhaním výživného v prípadoch, keď žije osoba, ktorá má platiť výživné na dieťa v zahraničí a oprávnená na území Slovenskej republiky a naopak, keď oprávnená osoba žije v zahraničí a požaduje platenie výživného od osoby, ktorá má obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky.

V konaní o návrat dieťaťa zohrávajú dôležité úlohy ústredné orgány, ktoré ustanovujú jednotlivé štáty, a ktoré pri plnení Dohovoru vzájomne spolupracujú. Ústredný orgán štátu, na území ktorého sa dieťa nachádza, je povinný prijať všetky opatrenia na dosiahnutie dobrovoľného návratu dieťaťa (čl. 10 Haagskeho dohovoru). Na uľahčenie dosiahnutia dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností sa Centrum pokúša o zmierlivé riešenie veci tzv. mediáciou, ktorá je ponúknutá obom stranám. Pokiaľ obe strany s mediáciou súhlasia, mediácia sa uskutoční v rámci príslušných orgánov a právnych predpisov štátu, kde sa dieťa aktuálne nachádza. Ak dohoda nie je možná a dôjde k súdnemu konaniu, justičné orgány musia konať bez zbytočného odkladu.

Podľa Dohovoru o občianskoprávných aspektoch únosov detí (Haagskeho dohovoru) je protiprávnym konaním premiestnenie dieťaťa do niektorého zo zmluvných štátov alebo zadržanie dieťaťa v niektorom zo zmluvných štátov v prípade, ak tým došlo k porušeniu: opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď

spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu. Opatrovnícke právo možno nadobudnúť viacerými spôsobmi, napr. priamo zo zákona, na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu. Cieľom Haagskeho dohovoru je obnovenie pôvodného stavu pred únosom dieťaťa. Podobne nariadenie Brusel IIbis. uvádza v článku 11 odseku 4, že súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13 písm. b Haagskeho dohovoru, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. V každom prípade je treba zdôrazniť, že vždy sa musí každý prípad posudzovať individuálne s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa, a preto aj dohovor upravuje prípady, kedy je možné odmietnuť návrat dieťaťa (čl. 13 Haagskeho Dohovoru).

Centrum plní úlohy v zmysle čl. 55 a 56 v zmysle Nariadenie Rady ES č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (Brusel IIbis.) Centrum sa taktiež zúčastnilo stretnutí k revízii tohto Nariadenia. V rámci tejto agendy Centrum iniciatívne chráni slovenských občanov tým, že vstupuje do konaní a žiada presun jurisdikcie v zmysle čl. 15 predmetného nariadenia. Medzi prípady kedy súd zohľadnil iniciatívu Centra s presunom jurisdikcie patrí prípad Case of London Borough of Merton v. Salma Rahim, case no. ZW16C00592. K ďalším relevantným rozhodnutiam patria prípady, kde súdy rozhodli o návrate maloletých osôb na Slovensko z dôvodu rodinných väzieb. Medzi takéto prípady patria: Case of Derby MBC. v. Natalia Balogova, case no. ME16C01410; Case of Stoke on Trent Council v. Tamara Horvathova, case no. SQ16C00026; Case of Derby MBC. v. Jozef Balog, Kristian Balog, Maximilian Balog, Rudolf Balog, Mario Balog and Renata Balogova case no. DE16C00337; Case of Walsall MBC. v. Karol Kindrik, case no. WV16C00551; Case of London Borough of Merton v. Salma Rahim, case no. ZW16C00592; Case of Walsall MBC. v. Kosturova/ Kovac, case no. VO12C00030 a Case of Derby City Council v. Pohlodkova/ Pohlodko, case no. DE14C00003.

Centrum si plní úlohy, ktoré mu vyplývajú z Dohovoru o medzištátnych osvojeniach a hlavne nastavuje nové podmienky pri adopciách detí zo Slovenska do iných zmluvných štátov. Dohovor o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach (ďalej len „dohovor o osvojeniach“) nadobudol platnosť pre Slovenskú republiku dňa 1.10.2001. Pri

uplatňovaní Dohovoru o osvojeniach sa dôsledne dodržiava princíp subsidiarity vyjadrený v článku 21 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa.

4. VYMÁHANIE VÝŽIVNÉHO

Výživné vo všeobecnosti

Vyživovacia povinnosť sa vo väčšine právnych poriadkov jednotlivých štátov odvodzuje od rodinnoprávneho vzťahu a z existujúcej povinnosti navzájom si pomáhať medzi subjektmi týchto vzťahov. Právne predpisy upravujúce tieto vzťahy vychádzajú zo skutočnosti, že subjekty vyživovacích vzťahov svoje povinnosti plnia predovšetkým dobrovoľne. Avšak v praxi sa častokrát vyskytujú prípady, keď si tieto povinné subjekty svoju vyživovaciu povinnosť neplnia v rozsahu, ktorý im určuje zákon a súdne rozhodnutie, alebo ju neplnia vôbec. Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže, ako ústredný orgán určený medzinárodnými právnymi predpismi na vymáhanie výživného vo vzťahu s cudzinou sa denne stretáva s mnohými prípadmi, kedy si povinné osoby svoju vyživovaciu povinnosť neplnia z rôznych dôvodov, či už osobných, finančných, alebo len nepovažujú za potrebné podieľať sa na výžive svojich potomkov či iných členov rodiny.

Na Slovensku je vyživovacia povinnosť upravená v ustanoveniach § 62 – 74 zákona č. 35/2005 Z. z. o rodine. Zákon o rodine rozoznáva vyživovaciu povinnosť medzi rodičmi a deťmi (vzájomne), medzi ostatnými príbuznými, medzi manželmi, a tiež upravuje príspevky na výživu rozvedeného manžela a na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matke.

Ak sa v právnom vzťahu, ktorého predmetom je plnenie vyživovacej povinnosti, vyskytuje cudzí (medzinárodný) prvok (osoba povinná plnením vyživovacej povinnosti má obvyklý pobyt v inej krajine ako oprávnená osoba), je určenie rozhodného práva a posúdenie právomoci justičných orgánov v týchto veciach významné z toho dôvodu, že pre oprávneného je dôležité nielen priznanie nároku ale najmä možnosť jeho vymoženia v zahraničí. Vyplýva to zo skutočnosti, že právne poriadky štátov odlišne upravujú rodinnoprávne pomery

zakladajúce vyživovacia povinnosť, predpoklady vzniku nároku oprávneného na výživné, zánik vyživovacej povinnosti, či možnosti priznania výživného za predchádzajúce obdobie. V rámci problematiky vymáhania výživného, keď sa oprávnená aj povinná strana nachádzajú na území Slovenska, je postup kompetentných orgánov (súdov, exekútorov) iný, možno povedať, že najmä z časového hľadiska menej náročný, nakoľko sa celý proces počnúc určením, končiac vymáhaním výživného riadi právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Pre bližšiu špecifikáciu vymáhania výživného v medzinárodnom práve súkromnom je potrebné zadefinovať kľúčový pojem, ktorý je predmetom vymáhania, a tým je výživné. Právna úprava výživného neposkytuje presne definovaný pojem, ale z hľadiska jeho účelu možno konštatovať, že slúži na zabezpečovanie a úhradu osobných potrieb medzi subjektmi, ktoré sú právnymi predpismi výslovne určené.

Vzhľadom na funkciu, ktorú vyživovacia povinnosť plní, je už dlhšie záujmom globálnej spoločnosti vytvoriť fungujúci mechanizmus pre úspešné zabezpečovanie platenia výživného zo zahraničia, a to formou medzinárodných dohôd, bilaterálnych, či multilaterálnych zmlúv medzi štátmi. Na tento účel bolo nutné zriadiť sieť fungujúcich ústredných orgánov, ktoré budú navzájom spolupracovať na medzinárodnej úrovni a prispievať tak k plneniu cieľu medzinárodných záväzkov, ktorým je v prvom rade úspešné vymożenie výživného.

V rámci súboru medzinárodných záväzkov, ktorými je Slovenská republika viazaná v oblasti vymáhania výživného s cezhraničnými prvkami, kde Centrum plní funkciu ústredného orgánu, sú: Dohovor o vymáhaní výživného v cudzine, tzv. Newyorský dohovor, prijatý na pôde OSN. Neskôr boli v rámci Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného prijaté dva dohovory uľahčujúce uznanie a výkon rozhodnutí o výživnom. Jedným z nich je Dohovor o uznávaní a vykonateľnosti rozhodnutí o vyživovacej povinnosti k deťom z roku a Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny a Protokol o rozhodnom práve pre vyživovacia povinnosť.

Vzhľadom na skutočnosť, že vývoj spoločnosti nastal aj v rodinných vzťahoch, bolo nutné právne predpisy aktualizovať a prijať nový moderný komplex noriem medzinárodného práva súkromného a medzinárodnej spolupráce v oblasti vyživovacej povinnosti v rámci členských štátov Európskej únie, ktorého cieľom bolo postupné nahradenie existujúceho režimu. Členské štáty preto prijali Nariadenie Rady o vyživovacej povinnosti (ďalej len

„Nariadenie“), ktorý v súčasnosti predstavuje veľmi efektívne fungujúci mechanizmus v porovnaní so staršou právnou úpravou (medzinárodnými dohovormi).

Vymáhanie výživného v praxi

Centrum je spravidla kontaktované žiadateľom, ktorý potrebuje pomoc pri vymáhaní výživného (najviac je prípadov výživného pre dieťa) a chce sa poradiť o vhodnom postupe. Referent Centra mu vysvetlí prvotný postup a odporučí mu vyplniť príslušnú žiadosť (dostupnú na webovom sídle Centra) a spolu s kópiou právoplatného rozhodnutia súdu ju adresovať Centru. Po oboznámení sa so základnými informáciami obsiahnutými v žiadosti Centrum vyzve žiadateľa na doloženie dokumentov nevyhnutných pre postúpenie žiadosti do štátu, v ktorom sa zdržiava povinná osoba (viac v nasledujúcich odsekoch). Jedným z dokumentov sú vždy Podmienky spolupráce s Centrom, ktoré žiadateľa najmä informujú o jeho povinnostiach vo vzťahu k Centru a iných dôležitých skutočnostiach. Ich znenie je nasledovné:

PODMIENKY SPOLUPRÁCE S CENTROM PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE

Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“) poskytuje bezplatnú právnu pomoc žiadateľom, ktorí sa zaviazu rešpektovať podmienky spolupráce s Centrom.

Podpísaný

Meno a priezvisko/ Názov:

.....

Dátum narodenia/ IČO:

.....

Adresa:

.....

Žiadam Centrum o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci a zároveň sa zaväzujem postupovať v súlade s týmito podmienkami spolupráce:

1. Základným predpokladom, aby Centrum mohlo konať vo veci, je známy pobyt povinnej osoby. Žiadateľ je povinný oznámiť Centru túto skutočnosť, ako aj uskutočniť všetky potrebné kroky k jej zisteniu.
2. Žiadateľ je povinný doložiť Centru všetky potrebné dokumenty, rozhodnutia alebo potvrdenia príslušných orgánov, ktoré súvisia so žiadosťou, ako aj ich pravidelnú aktualizáciu, prípadne zmenu týchto dokumentov, rozhodnutí alebo potvrdení, a zároveň je povinný informovať Centrum o všetkých konaniach, ktoré prebiehajú na Slovensku alebo v

zahraničí a ktoré by mohli mať vplyv na priebeh alebo výsledok konania, v ktorom ho zastupuje Centrum.

3. Žiadateľ je povinný bezodkladne oznámiť Centru všetky skutočnosti a zmeny skutočností, o ktorých sa dozvie a ktoré by mohli mať vplyv na konanie, v ktorom ho zastupuje Centrum bez ohľadu na to, či sa vyskytnú na strane žiadateľa, dieťaťa alebo povinnej osoby v zahraničí.

4. Žiadateľ je povinný vopred informovať Centrum o akýchkoľvek krokoch, ktoré hodlá uskutočniť vo veci, v ktorej ho zastupuje Centrum.

5. Žiadateľ je povinný rešpektovať pokyny Centra, týkajúce sa konania, v ktorom ho zastupuje Centrum.

6. Žiadateľ je povinný rešpektovať, že konanie, v ktorom ho zastupuje Centrum, prebieha podľa právneho poriadku štátu, v ktorom sa koná a Centrum nemôže ovplyvňovať postup cudzích štátnych orgánov v konaní, rýchlosť postupu orgánov, ako ani dĺžku konania. Navyše medzinárodné dohovory, ktoré upravujú spoluprácu centrálnych orgánov v zahraničí stanovujú na vybavovanie korešpondencie štvormesačnú lehotu. Až po uplynutí tejto lehoty je Centrum oprávnené urgovať partnerský orgán v zahraničí.

7. Žiadateľ súhlasí so spracúvaním svojich osobných údajov na účel vymáhania výživného zo zahraničia.

8. V konaní o vymáhaní výživného zo zahraničia je žiadateľ povinný:

- pred podaním žiadosti do zahraničia pravdivo informovať Centrum o výške dlhu na výživnom a v priebehu konania na požiadanie dlh aktualizovať. Žiadateľ zodpovedá za poskytnutie pravdivých informácií.

- doložiť Centru všetky potrebné dokumenty, rozhodnutia alebo potvrdenia príslušných orgánov, ktoré súvisia so žiadosťou, ako aj ich pravidelnú aktualizáciu, prípadne zmenu týchto dokumentov, rozhodnutí alebo potvrdení

- po dovŕšení 16. roku veku dieťaťa každoročne, vždy do konca októbra daného školského roku, zaslať Centru potvrdenie o návšteve školy dieťaťa pre príslušný školský rok (uvedené potvrdenie slúži ako doklad o trvaní vyživovacej povinnosti)

- bez zbytočného odkladu zaslať Centru kópiu potvrdenia o ukončení štúdia dieťaťa a/alebo kópiu rozhodnutia príslušného orgánu o ukončení vyživovacej povinnosti

- písomne oznamovať Centru všetky platby výživného do 1. mesiaca od ich prijatia, ktoré dostane od povinného priamo (nie prostredníctvom Centra). Písomné oznámenie musí obsahovať dátum prijatia platby, jej výšku a menu, v ktorej bola platba doručená

- rešpektovať, že Centrum nie je schopné zaručiť, že vymáhanie výživného bude úspešné a výška platieb výživného sa v priebehu právneho zastúpenia nebude meniť. Tieto skutočnosti závisia predovšetkým od sociálnej situácie povinného, a tú Centrum nemôže ovplyvniť.

- rešpektovať, že Centrum nie je oprávnené prešetrovať majetkové pomery povinnej osoby

- rešpektovať, že platby výživného, ktoré povinný zašle na základe konania, v ktorom žiadateľ zastupuje Centrum, budú zo zahraničia zasielané na účet Centra. Z dôvodu zníženia bankových poplatkov ide o prevod hromadným príkazom. Centrum následne odošle platby výživného jednotlivým oprávneným

- rešpektovať, že vo vzťahu s krajinami používajúcimi inú menu môže nastať pri zasielaní platieb výživného zo zahraničia situácia, kedy bude platba výživného znížená/zvýšená o kurzový rozdiel a Centrum takýmto prirodzeným rozdielom nemôže zabrániť

- rešpektovať, že Centrum vydáva potvrdenie na účely náhradného výživného až po uplynutí troch mesiacov odo dňa, keď Centrum postúpi návrh na uznanie a výkon rozhodnutia spolu so všetkými dokladmi príslušnému orgánu do zahraničia

9. Žiadateľ berie na vedomie, že Centrum nezastupuje oprávnené osoby v trestnoprávnom konaní. Riešenie vecí podaním trestného oznámenia je v kompetencii oprávnených osôb, resp. ich zákonných zástupcov.

10. Centrum si v prípade porušenia hore uvedených podmienok žiadateľom vyhradzuje právo vypovedať plnú moc udelenú žiadateľom podľa ustanovenia § 33b písm. c) zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, a uzatvoriť spis.

Všetky vyššie uvedené podmienky prijímam a beriem na vedomie, a svojím podpisom potvrdzujem, že súhlasím a bol som oboznámený s vyššie uvedenými podmienkami.

V ....., dňa .....

.....
Podpis žiadateľa

Samozrejme, k návrhu, ktorý Centrum do zahraničia postupuje, je potrebné pripojiť viacero sprievodných dokumentov, ktorých rozsah sa líši v závislosti od jednotlivých štátov. Referenti Centra určení pre jednotlivé krajiny žiadateľa vždy pri prvotnom kontakte informujú, akú dokumentáciu je potrebné pripraviť, v akom počte a poskytnú mu poradenstvo ako dokumenty vypracovať či kde o ne požiadať. Medzi dokumenty, ktoré sú vyžadované vo väčšine krajín, patria napríklad:

- vyčíslenie ročného výživného: je možné vyčísliť pomocou tabuliek, ktoré pre žiadateľov vypracovalo Centrum aj v dvojazyčných formách pre jednotlivé krajiny. V týchto tabuľkách musí byť zrejmé, odkedy žiadateľ žiada výživné vymáhať, pričom najdôležitejší údaj pre výpočet dlhu je čiastka výživného, ktorú povinný už zaplatil, ako aj uvedenie samotnej dlžnej sumy, ktorá vychádza z právoplatných rozhodnutí, ktorými žiadateľ disponuje. Právnicki Centra so žiadateľmi samotný výpočet často konzultujú, aby po postúpení návrhu do zahraničia nevznikli pochybnosti o opodstatnenosti vymáhanej pohľadávky.
- Medzi ďalšie dokumenty, ktorých užitočnosť a potreba vyplynula z dlhoročnej praxe ústredných orgánov, patria napríklad plná moc žiadateľa pre Centrum na prevod vymožených platieb výživného, plná moc žiadateľa pre činnosť zahraničného

ústredného orgánu, podmienky spolupráce s Centrom, vhodná je tiež samotná formalizovaná žiadosť obsahujúca všetky potrebné údaje. Niektoré vzory tlačív žiadateľa nájdu na internetovej stránke Centra, www.cipc.gov.sk, alebo ich žiadateľom posielajú jednotliví referenti podľa krajín, do ktorých bude návrh smerovať, a to prostredníctvom emailu, či pošty.

Vymáhanie výživného z krajín Európskej únie

V prípadoch vymáhania výživného v rámci krajín Európskej únie je jednou z aktivít Centra poskytovanie pomoci žiadateľom na Slovensku pri vymáhaní výživného od povinných osôb v zahraničí. Podľa čl. 46 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009, Centrum poskytuje pomoc oprávneným osobám, ktoré sú mladšie ako 21 rokov. Skôr, ako Centrum postúpi partnerskému orgánu v krajine pobytu povinnej osoby návrh na uznanie, vyhlásenie vykonateľnosti a výkon rozhodnutia súdu podľa spomínaného Nariadenia, je potrebné zhromaždiť nevyhnutné dokumenty. Centrum podáva žiadateľovi informácie o tom, aké dokumenty je nutné na konanie doložiť, kde o ne žiadať a odpovedá žiadateľovi na iné otázky, ktoré je potrebné vysvetliť. K návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti a výkon, resp. iba na výkon rozhodnutia v zmysle uvedeného Nariadenia je potrebné pripojiť základné doklady v potrebnom počte:

- rovnopis alebo osvedčenú kópiu rozhodnutia súdu o výživnom s vyznačenou doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti. So žiadosťou o vyhotovenie rozhodnutí je potrebné obrátiť sa na okresný súd, ktorý rozhodnutie o vyživovacej povinnosti vydal. Rozhodnutie nie je potrebné prekladať.
- výpis z rozhodnutia vo veci vyživovacej povinnosti v súlade s prílohou I alebo II (podľa dátumu začatia konania – rozhodujúci je dátum 18.06.2011 kedy Nariadenie nadobudlo účinnosť) Nariadenia - v jazyku krajiny, do ktorej má byť návrh postúpený (v ktorej sa nachádza povinná osoba). So žiadosťou o vystavenie tohto výpisu je taktiež potrebné obrátiť sa na okresný súd, ktorý rozhodnutie o vyživovacej povinnosti vydal. V prípade, že má žiadateľ rozhodnutie vydané súdom krajiny, do ktorej má byť jeho žiadosť postúpená, postačí rovnopis tohto rozhodnutia, nakoľko v krajine pôvodu rozhodnutia už nie je potrebné ho uznávať, stačí priamo podať návrh na jeho vykonanie.

Vzhľadom na pomerne zriedkavú potrebu vyplňania špecifických tlačív podľa tohto Nariadenia v porovnaní s bežnou agendou súdu je častokrát časovo náročné pre súd precízne vypracovať výpisy z rozhodnutí. Centrum je preto k dispozícii pre konzultácie týkajúce sa zaužívaného spôsobu vyplňania údajov v tlačivách či oboznámenie súdov so špecifikami jednotlivých krajín, ktoré často v praxi môžu spôsobiť komplikácie, ktorým je vzájomnou spoluprácou Centra a súdov možné predísť. Vzhľadom na časté komplikácie s prípravou výpisov, Centrum pre zjednodušenie procesu vypracovalo pre súdy stručnú inštrukciu:

Inštrukcie na vyplnenie tlačív vo veci vyživovacej povinnosti podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti

- tlačivá na nachádzajú **online** na web stránke:
https://e-justice.europa.eu/content_maintenance_obligations_forms-274-sk.do
- po kliknutí na uvedenú adresu, sa zobrazí zoznam tlačív: „Tlačivá (1 až 9)“, ktoré sú zároveň Prílohami I až IX k vyššie uvedenému nariadeniu.

Príloha I – vyplňa sa v prípade konaní začatých po 18.6.2011.

Príloha II – vyplňa sa, ak konanie začalo pred 18.6.2011 (t.j. návrh na začatie konania bol podaný pred/po danom rozhodnom dátume)

- kliknutím na vybrané tlačivo, sa formulár danej prílohy zobrazí v slovenskom jazyku
- vybrané tlačivo je potrebné vyplniť online, v jazyku štátu, do ktorého sa bude celé tlačivo prekladať na konci tlačiva – vid' ďalší bod
- na úplnom konci online tlačiva, je v možnosti „Preložiť tlačivo do“ potrebné vybrať a odkliknúť jazyk, do ktorého má byť tlačivo preložené; niektoré krajiny ponúkajú na výber viacero štátnych jazykov
- po vybratí jazyka, v ktorom chcete dokument vyhotoviť, je potrebné kliknúť na „Vytvoriť formát PDF“
- tlačivo sa **automaticky skonvertuje** do Vami **vybraného jazyka**
- vyplnený a skonvertovaný formulár je potrebné **vytlačiť, opatrit' pečiatkou súdu a podpisom** a v **potrebnom počte vyhotovení** doručiť na adresu Centra.
- počas vyplňania tlačiva, je možnosť si ho priebežne ukladať, kliknutím na tlačidlo „uložiť koncept“ a kedykoľvek sa k danej časti vrátiť.

Vymáhanie výživného mimo krajín Európskej únie

V prípadoch vymáhania výživného z krajín mimo Európskej únie Centrum poskytuje bezplatnú právnu pomoc žiadateľom pri vymáhaní výživného podľa Dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine z 20.6.1956 (New York), Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny uzavretý 23. novembra 2007, či na základe

vzájomnosti (napr. Austrália, niektoré provincie Kanady - Britská Kolumbia, Manitoba, Ontario, Alberta) alebo bilaterálnych zmlúv uzavretých medzi Slovenskou republikou a konkrétnym štátom.

Skôr, ako Centrum postúpi partnerskému orgánu v mieste pobytu povinnej osoby návrh na uznanie, vyhlásenie vykonateľnosti a výkon rozhodnutia súdu podľa jedného z vyššie uvedených dohovorov, je potrebné pripraviť pre konanie nevyhnutné doklady. Tieto doklady sa spravidla líšia v spojitosti s konkrétnymi krajinami a ich právnymi poriadkami a preto sú konzultované priamo podľa konkrétneho prípadu a možných výnimiek jednotlivých krajín. Všetky doklady sa v zmysle medzinárodných dohovorov prekladajú do jazyka krajiny, kam sa návrh posiela (t.j. kde sa povinný nachádza) resp. do jazyka, ktorý daná krajina akceptuje (niektoré štáty vyhlásili, že okrem úradného jazyka akceptujú dokumenty preložené aj do anglického jazyka). V zásade sú však vyžadované minimálne:

- rovnopis rozhodnutia o výživnom v plnom znení s odôvodnením, s doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti, s vlastnoručným podpisom sudcu a okrúhlou pečiatkou súdu.
- potvrdenie súdu o tom, že povinnej osobe boli včas a riadne doručené návrh na začatie konania, predvolanie na pojednávanie a rozsudok a potvrdenie o tom, že dieťaťu bolo v konaní priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a nákladov na zastupovanie
- ak bol odporcovi, ktorého pobyt nebol v konaní o určenie výživného známy, ustanovený opatrovník, je tiež potrebné predmetné uznesenie súdu o ustanovení opatrovníka
- rodný list právnej osoby

Vymáhanie výživného pri neznámom pobyte povinnej osoby

Centrum môže poskytnúť bezplatnú právnu pomoc pri vymáhaní výživného na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu z krajín, ktoré pristúpili k medzinárodným dohovorom o vymáhaní výživného alebo sú členským štátom Európskej únie. Základným predpokladom pre úspešné vymáhanie výživného je vedomosť o krajine pobytu povinnej osoby. V prípade, že sa povinná osoba nachádza na území SR, Centrum nemá právomoc konať. Ak je pobyt povinnej osoby neznámy, Centrum odporúča žiadateľom zvážiť podanie

trestného oznámenia na povinnú osobu pre trestný čin zanedbania povinnej výživy (§ 207 Trestného zákona). Na základe potvrdenia o podanom trestnom oznámení sa môže Centrum obrátiť na Národnú Ústredňu INTERPOL so žiadosťou o súčinnosť pri pátraní po pobyte povinnej osoby, ak po nej bolo vyhlásené medzinárodné pátranie. V prípade, ak je žiadateľovi známa aspoň krajina pobytu povinnej osoby avšak žiadna bližšia adresa či mesto, je potrebné Centru túto skutočnosť oznámiť a následne môže Centrum v zmysle osobitných opatrení Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 alebo niektorého z dohôrov (ktoré tento postup umožňujú) požiadať ústredný orgán krajiny, kde by sa domnele mala povinná osoba nachádzať, o preverenie tejto skutočnosti. Žiadateľom zároveň v prípade neznáameho pobytu povinnej osoby odporúčame informovať sa na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste bydliska ohľadom možnosti poberania náhradného výživného podľa zákona č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom. V prípade potreby vydania potvrdenia Centra na tieto účely je Centrum s úradmi práce plne súčinné. Centrum každoročne rieši množstvo nových prípadov žiadostí o vymáhanie výživného od povinných osôb neznáameho pobytu.

Výkon rozhodnutia v SR je výlučne v kompetencii exekútorov v súlade s ustanoveniami zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov /Exekučný poriadok/. Pred podaním návrhu na výkon exekúcie v prípadoch, keď je žiadateľ v zahraničí a povinná osoba sa zdržiava na Slovensku, Centrum prešetruje situáciu povinného najmä za účelom podania prvotnej informácie o aktuálnej majetkovej situácii povinnej osoby žiadateľovi a zistenia predbežného predpokladu úspešnosti exekúcie. Pri prešetrovaní majetkovej situácie povinných osôb Centrum spolupracuje s Registrom obyvateľov SR, úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Sociálnou poisťovňou, samosprávou a zamestnávateľskými subjektmi, dodržiavajúc ustanovenia zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako aj Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov).

Veľká Británia - Brexit

Po vystúpení Británie z EÚ bude do konca roka 2020 nasledovať prechodné obdobie, počas ktorého budú vzájomné vzťahy oboch strán pokračovať ako doteraz, zatiaľ čo budú rokovať o

nových vzťahoch. Počas tohto prechodného obdobia, aj keď z právneho hľadiska bude Spojené kráľovstvo tretím štátom, bude aj naďalej rešpektovať celé "acquis Únie" (všetky smernice, normy EU). Po ukončení prechodného obdobia bude Centrum postupovať pri vymáhaní výživného podľa Dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine z 20.6.1956 (New York), Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny uzavretý 23. novembra 2007.

Činnosť Centra v praxi, praktické problémy

Nariadenie a medzinárodné dohovory nestanovujú žiadne, alebo len počiatočné a rámcové lehoty pre prijímanie a spracovanie žiadostí o vymáhanie výživného a konanie o výkon rozhodnutia. Centrum má vo svojich interných usmerneniach presne určené lehoty na vybavenie konkrétnych typov podnetov (prijatie žiadostí, potvrdenie žiadostí, reagovanie na podnet od zahraničných ústredných orgánov), avšak nie všetky štáty majú postup upravený rovnako. Postup zahraničných orgánov v jednotlivých štátoch, s ktorými Centrum spolupracuje, môže byť časovo veľmi náročný, dôvodmi sú najmä:

- odlišné vnútroštátne právo,
- komunikácia zo strany zahraničného ústredného orgánu je prijímaná striktné prostredníctvom listovej pošty, ktorá sa dlhý čas doručuje,
- výrazne dlhšie zákonné lehoty,
- nedostatok personálu a iné.

Centrum sa usiluje partnerské orgány pravidelne kontaktovať, avšak nie vždy sú urgencie vybavené s očakávanou reakciou. Osobitné problémy boli zaznamenané v komunikácii s Ukrajinou, Gréckom, štátmi severnej Afriky, Portugalskom, či s Bulharskom (z dôvodu výhrady komunikácie výlučne v bulharskom jazyku – nutnosť zabezpečovania prekladu). V porovnaní s ostatnými štátmi je možné za zdĺhavú označiť aj komunikáciu s USA, čo je spôsobené tým, že niektoré štáty USA vyžadujú komunikáciu výlučne v písomnej podobe (nie elektronicky).

S mnohými štátmi (najmä členskými štátmi EÚ) je komunikácia dlhý čas zabehnutá, keďže prípadov je značné množstvo. Napríklad vo Francúzsku, Rumunsku, Česku, Poľsku, Belgicku

a na Cypre sa vykonávací proces začne v priemere do 1-2 rokov od postúpenia žiadosti, v krajinách ako sú napr. Nórsko, Austrália, Rakúsko, Švajčiarsko, Veľká Británia, Fínsko, Nemecko a Švédsko, je proces značne rýchlejší, častokrát sa začne do 6 mesiacov, v Írsku sa proces za ideálnych podmienok začne do 6-18 mesiacov od podania žiadosti. Naopak, v krajinách ako sú Ukrajina, Izrael, Grécko, Taliansko, Španielsko, či Turecko ide o neporovnateľne dlhší čas, viac ako 2-5 rokov. Niektoré krajiny (napr. mnohé africké štáty, niektoré štáty južnej Ameriky) na odoslané žiadosti aj v priebehu niekoľkých rokov nereagujú vôbec. V balkánskych krajinách je konanie značne dlhšie s výnimkou Slovinska a Chorvátska. Problémy boli zaznamenané tiež s Macedónskom a Srbskom.

Centrum v záujme zefektívnenia spolupráce iniciatívne oslovuje zahraničné orgány aj prostredníctvom zastupiteľských úradov, ktoré žiada o pomoc pri zlepšení komunikácie vysvetľujúc význam plynulej spolupráce v prípadoch výživného.

Samozrejme, v porovnaní s vykonávacím konaním výlučne vnútroštátneho charakteru je proces dlhší tiež z dôvodu potreby uznávania a vyhlasovania vykonateľnosti cudzích rozhodnutí.

Komunikácia so zahraničnými orgánmi nie je jediným problémom, s ktorým sa Centrum pri vymáhaní výživného stretáva. Výživné môže byť úplne alebo dlhodobo nevymáhateľné tiež zo subjektívnych príčin na strane povinnej osoby, môže ísť o nemajetnosť povinného či neznámu informáciu o tom, v akej krajine sa zdržiava. Centrum ani zahraničné ústredné orgány nevedia takéto situácie ovplyvňovať. Na Slovensku je však osobám, ktoré majú nárok na výživné, ktoré nie je platené, dostupná pomoc v podobe náhradného výživného.

V zmysle ustanovenia § 2 ods. zákona č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z., má oprávnená osoba nárok na náhradné výživné, ak si osoba zaviazaná platením výživného neplní svoju vyživovaciu povinnosť určenú súdnym rozhodnutím včas a v plnej výške „najmenej dva po sebe nasledujúce mesiace od splatnosti poslednej splátky výživného a ak exekučné konanie na vymoženie pohľadávky na výživnom trvá najmenej dva mesiace od doručenia návrhu na vykonanie exekúcie súdu a povinná osoba nezačala platiť výživné“ alebo ak oprávnenej osobe „nevznikol nárok na sirotsky dôchodok alebo sirotsky výsluhový dôchodok, alebo suma

sirotského dôchodku alebo sirotského výsluhového dôchodku, alebo suma sirotských dôchodkov alebo sirotských výsluhových dôchodkov je nižšia ako suma minimálneho výživného“. Ak oprávnená osoba spĺňa jednu z uvedených podmienok, je možné, aby jej napriek tomu za určitých okolností špecifikovaných v ustanovení § 2 ods. 2 vznikol nárok na náhradné výživné (napr. ak jej nevznikol nárok na sirotský dôchodok). V ďalších ustanoveniach § 2 a nasl. sú vymedzené ďalšie podmienky poskytovania náhradného výživného, ktoré majú byť dodržané (napr. riadne plnenie školskej dochádzky oprávnenej osoby, ak je ňou školopovinné dieťa, určitá výška príjmu rodičov a pod.).

Trvanie exekučného konania sa preukazuje potvrdením od exekútora, v prípade, ak sa povinná osoba zdržiava v zahraničí, uvedené potvrdenie na žiadosť oprávnenej osoby (zákonného zástupcu) alebo úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vydá Centrum, pričom v ňom uvedenie, kedy bol návrh na výkon rozhodnutia postúpený príslušnému orgánu v zahraničí.

V prípadoch, kedy je Centrum dožiadaným orgánom, postupuje v zmysle platných právnych predpisov Slovenskej republiky. Ak povinná osoba nereaguje na výzvu Centra na dobrovoľné plnenie vyživovacej povinnosti, Centrum v súlade s ďalšími pokynmi žiadateľa podá návrh na výkon exekúcie s cieľom vymoženía výživného. V priebehu roku 2019 Centrum podalo 40 návrhov na výkon exekúcie.

Ďalšie aktivity Centra

Centrum sa ako ústredný orgán členského štátu Európskej únie určený zmieňovaným Nariadením pravidelne, aj v priebehu roku 2019, aktívne participovalo na zasadnutiach, stretnutiach a seminároch Európskej justičnej siete, ktorá sa okrem iného venuje aj prepracovávaniu systému Nariadenia. V rámci nej sa ústredné orgány a iní odborníci pravidelne stretávajú a analyzujú aplikačnú prax Nariadenia a problémy, s ktorými sa ústredné orgány a súdy stretávajú. Centrum sa taktiež pravidelne zúčastňuje stretnutí kontaktných bodov Súdnej siete pre občianske veci Slovenskej republiky, na ktorých sa prítomní odborníci venujú riešeniu praktických právnych problémov a výmene skúseností v oblasti občianskeho práva.

V rámci prehlbovania dobrej praxe a upevňovania spolupráce so zahraničím sa Centrum zúčastnilo tiež bilaterálnych stretnutí a workshopov s vybranými krajinami (napr. Česko, Rakúsko).

Centrum od účinnosti zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) plní úlohy a povinnosti, ktoré mu tento zákon ukladá ako orgánu verejnej moci. V rámci elektronického systému štátnej správy Centrum efektívne komunikuje s inými štátnymi orgánmi a súdmi, plynulo využíva systém elektronickej schránky a elektronického doručovania, najmä v styku so súdmi. Centrum tiež vykonáva zaručenú konverziu dokumentov a s ňou spojené činnosti, ktoré využíva najmä pri podávaní exekučných návrhov v rámci cezhraničného vymáhania výživného.

Vymáhanie výživného v číslach

V priebehu roku 2019 Centrum evidovalo 5768 konaní vo veci výživného v rôznych fázach. Z celkového počtu bolo 266 konaní začatých v priebehu roku 2019.

Uvedený počet aktívnych prípadov vyjadruje spisy, s ktorými právnici Centra pracujú následne v priemere 10-15 rokov, až do doby, kedy dôvod ich trvania odpadne, spravidla kedy vyživovacia povinnosť zanikne (v súlade s ustanoveniami zákona č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov /ďalej len „Zákon o rodine“/ do času, pokiaľ dieťa nie je schopné samo sa živiť /§62 ods. 1 Zákona o rodine/. Postupy pri vymáhaní výživného sú viazané okrem medzinárodných dohovorov aj právnymi aktmi ES/EÚ, ako aj vnútroštátnym právom žiadajúceho a dožiadaného štátu.

Centrum taktiež realizuje prevod vymožených platieb výživného od povinných osôb z cudziny oprávneným v SR a tiež vykonáva prevody platieb do cudziny. V roku 2019 bolo prostredníctvom Centra transferovaných v prepočte celkom **837 931,85 €**. Zo SR do cudziny bolo transferovaných **138 235,81 €** a z cudziny do SR **699 235,81 €**.

V roku 2019 bolo zaplatené priamo žiadateľovi alebo žiadateľke výživné v celkovej sume **75 024,85 €**.

Prehľad transferovaných platieb výživného zo SR do cudziny za rok 2019

--	--

Ukrajina	1 437,85
Maďarsko	3 074,10
Poľsko	20 719,68
Nemecko	1 100,00
Rakúsko	37 390,60
Švajčiarsko	2 594,72
Lotyšsko	1 868,00
Slovinsko	463,24
Kanada	797,2
Írsko	4 197,28
Cyprus	3 975,00
Česká republika	60 618,14
Spolu :	138 235,81

Prehľad transferovaných platieb výživného z cudziny do SR za rok 2019

Belgicko	1 576,89
Slovinsko	1 410,35
Dánsko	1 129,17
Bulharsko	2 835,46
Portugalsko	2 700,00
Severné Macedónsko	500
Anglicko	69 303,59
Grécko	1 127,00
Holandsko	38 348,00
Maďarsko	5 309,35
Poľsko	8 633,96
Rakúsko	64 614,09
Švajčiarsko	29 642,02
Švédsko	2 472,83
Taliansko	1 239,63
Nemecko	71 001,58
Francúzsko	8 000,37
Austrália	11 609,13
Španielsko	2 002,96
Turecko	680
Kanada	8 597,57
Nórsko	6 636,38
Cyprus	1 400,00
USA	36 372,43
Česká republika	322 553,28
spolu :	699 696,04

Celkový počet konaní výživného (vo fáze prípravy na postúpenie návrhu, výmeny informácií
aj vo fáze po postúpení do zahraničia) do 31.12.2019

Krajina	Aktuálne (A)			Uzatvorené (U)			SPOL U
	Dieťa na Slovensku (Č)	Dieťa v zahraničí (M)	M + Č	Dieťa na Slovensku (Č)	Dieťa v zahraničí (M)	M + Č	
Albánsko	2	0	2	1	0	1	3
Alžírsko	1	0	1	2	0	2	3
Angola	0	0	0	1	0	1	1
Argentína	0	0	0	1	0	1	1
Austrália	7	0	7	11	1	12	19
Bahrajn	1	0	1	0	0	0	1
Belgicko	7	1	8	11	4	15	23
Bielorusko	2	0	2	0	0	0	2
Bosna a Hercegovina	0	0	0	9	1	10	10
Brazília	1	0	1	5	1	6	7
Brunej	0	0	0	1	0	1	1
Bulharsko	6	0	6	8	0	8	14
Cyprus	11	2	13	11	1	12	25
Česko	704	254	958	1199	424	1623	2581
Čierna Hora	0	0	0	3	0	3	3
Čína	0	0	0	1	0	1	1
Dánsko	3	0	3	3	0	3	6
Dominikánska republika	0	0	0	1	0	1	1
Egypt	6	0	6	2	1	3	9
Ekvádor	2	0	2	1	0	1	3
Estónsko	1	0	1	0	1	1	2
Filipíny	0	0	0	2	0	2	2
Fínsko	2	0	2	2	1	3	5
Francúzsko	46	0	46	22	5	27	73
Grécko	21	0	21	12	4	16	37
Guinea	0	0	0	2	0	2	2
Holandsko	22	4	26	20	8	28	54
Honduras	1	0	1	0	0	0	1
Chorvátsko	12	1	13	21	1	22	35
India	1	0	1	0	0	0	1
Irak	1	0	1	2	1	3	4
Irán	2	0	2	0	0	0	2
Írsko	27	1	28	34	6	40	68
Island	0	0	0	0	1	1	1
Izrael	7	0	7	2	1	3	10
Japonsko	4	0	4	7	0	7	11

Jemen	1	0	1	0	0	0	1
Jordánsko	2	0	2	4	0	4	6
Kamerun	0	0	0	1	0	1	1
Kanada	11	4	15	15	8	23	38
Kongo	0	0	0	1	0	1	1
Kórejská republika	1	0	1	0	0	0	1
Kuba	0	0	0	8	0	8	8
Kuvajt	0	0	0	3	0	3	3
Libanon	0	0	0	0	2	2	2
Líbya	0	0	0	1	0	1	1
Lichtenštajnsko	0	0	0	1	0	1	1
Litva	0	1	1	0	1	1	2
Lotyšsko	0	1	1	1	0	1	2
Luxembursko	0	0	0	3	0	3	3
Severné Macedónsko	5	0	5	10	0	10	15
Madagaskar	0	0	0	1	0	1	1
Maďarsko	54	22	76	59	15	74	150
Malta	0	1	1	0	0	0	1
Maroko	0	0	0	4	0	4	4
Mauritánia	0	0	0	1	0	1	1
Mexiko	1	0	1	4	0	4	5
Monako	1	0	1	0	0	0	1
Mozambik	0	0	0	1	0	1	1
Nemecko	177	27	204	156	42	198	402
Nešpecifikované	79	1	80	89	0	89	169
Nigéria	2	0	2	0	0	0	2
Nórsko	3	1	4	7	4	11	15
Peru	2	0	2	3	0	3	5
Omán	0	0	0	0	1	1	1
Pakistan	0	0	0	1	0	1	1
Poľsko	30	40	70	31	55	86	156
Portugalsko	4	0	4	3	0	3	7
Rakúsko	113	64	177	177	58	235	412
Rumunsko	6	1	7	11	2	13	20
Rusko	2	0	2	8	0	8	10
Slovinsko	5	3	8	8	2	10	18
Somálsko	0	0	0	1	0	1	1
Spojené arabské emiráty	1	0	1	2	0	2	3
Spojené kráľovstvo	265	10	275	241	43	284	559
Spojené štáty, USA	49	3	52	78	18	96	148
Srbsko	16	1	17	38	3	41	58

Sýria	1	0	1	2	1	3	4
Šalamúnove ostrovy	0	0	0	1	0	1	1
Španielsko	47	0	47	27	2	29	76
Švajčiarsko	67	5	72	55	11	66	138
Švédsko	5	3	8	11	19	30	38
Taliansko	101	1	102	69	4	73	175
Tanzánia	0	0	0	1	0	1	1
Tunisko	4	0	4	5	0	5	9
Turecko	12	0	12	4	1	5	17
Ukrajina	12	5	17	16	5	21	38
Venezuela	0	0	0	1	0	1	1
Vietnam	3	0	3	7	1	8	11
Zambia	0	0	0	1	0	1	1
SPOLU	1982	457	2439	2569	760	3329	5768

Celkový počet konaní výživného, v ktorých bola žiadosť postúpená do zahraničia/prijatá zo zahraničia v priebehu roku 2019

Krajina	Aktuálne (A)			Uzatvorené (U)			SPOLU
	Dieťa na Slovensku (Č)	Dieťa v zahraničí (M)	M+Č	Dieťa na Slovensku (Č)	Dieťa v zahraničí (M)	M+Č	
Albánsko	1	0	1	0	0	0	1
Austrália	1	0	1	0	0	0	1
Bielorusko	1	0	1	0	0	0	1
Česko	54	35	89	0	3	3	92
Egypt	1	0	1	0	0	0	1
Ekvádor	1	0	1	0	0	0	1
Francúzsko	3	0	3	0	0	0	3
Grécko	2	0	2	0	0	0	2
Holandsko	5	3	8	0	0	0	8
Honduras	1	0	1	0	0	0	1
Írsko	4	0	4	0	0	0	4
Izrael	2	0	2	0	0	0	2
Kanada	0	1	1	0	0	0	1
Litva	0	1	1	0	0	0	1
Maďarsko	2	0	2	0	0	0	2
Nemecko	20	13	33	2	2	4	37
Nešpecifikované	6	0	6	0	0	0	6
Nórsko	0	1	1	0	0	0	1
Poľsko	2	5	7	0	0	0	7

Rakúsko	11	12	23	1	0	1	24
Rumunsko	1	1	2	0	0	0	2
Rusko	1	0	1	0	0	0	1
Slovinsko	1	1	2	0	1	1	3
Spojené kráľovstvo	31	2	33	0	0	0	33
Spojené štáty, USA	6	0	6	1	0	1	7
Španielsko	4	0	4	0	0	0	4
Švajčiarsko	10	0	10	0	0	0	10
Švédsko	0	1	1	0	1	1	2
Taliansko	7	0	7	0	0	0	7
Ukrajina	0	1	1	0	0	0	1
SPOLU	178	77	255	4	7	11	266

5. MEDZINÁRODNÉ ÚNOSY DETÍ A PRÁVO STYKU

V oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom, resp. jeho účinného výkonu, sa postupuje podľa:

- Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25.10.1980, Haag /ďalej len Dohovor o únosoch/ a
- Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19.10.1996, Haag /ďalej len Dohovor o právomoci/
- Nariadenia Rady (ES) 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 /ďalej len Nariadenie č. 2201/2003 alebo Nariadenie Brusel II bis/
- Vnútroštátnej úpravy:
  - o zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
  - o zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov
  - o zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov
  - o vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých

Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa v zmysle Dohovoru o únosoch považuje za neoprávnené, ak:

- je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na

ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a

- v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo k zadržaniu.

O neoprávnenom premiestnení dieťaťa alebo zadržaní dieťaťa hovoríme v prípade, ak prišlo k premiestneniu dieťaťa z krajiny jeho obvyklého pobytu alebo jeho zadržiavaniu v krajine, ktorá nie je krajinou jeho obvyklého pobytu bez súhlasu druhého rodiča (ak je nositeľom opatrovníckych práv a povinností). Hraničným vekom na podanie žiadosti o návrat v zmysle Dohovoru o únosoch je 16. rok veku maloletého dieťaťa, Dohovor sa teda aplikuje na dieťa do času, kým nedovŕši 16 rokov.

V prípadoch neoprávneného premiestnenia a zadržania maloletého dieťaťa nie je rozhodujúca štátna príslušnosť dieťaťa, nie je rozhodujúce, kde sa dieťa narodilo alebo kde je prihlásené na trvalý pobyt, skutočnosťou relevantnou pre rozhodovanie je obvyklý pobyt dieťaťa. Práve určenie obvyklého pobytu dieťaťa je kľúčovou úlohou súdu v konaní o návrat. Obvyklý pobyt dieťaťa musí byť určený na základe súhrnu osobitných skutkových okolností každého jednotlivého prípadu. Okrem fyzickej prítomnosti dieťaťa v danej krajine musia byť zohľadnené ďalšie faktory, z ktorých je možné vyvodit', že táto prítomnosť nemá dočasný alebo príležitostný charakter, a že pobyt dieťaťa odzrkadľuje istú mieru začlenenia do sociálneho a rodinného prostredia. Krajinu obvyklého pobytu dieťaťa môžeme teda vo všeobecnosti chápať ako krajinu, v ktorej dieťa dlhodobo žije, v ktorej má svoje zázemie, rodinu, navštevuje v danej krajine predškolské alebo školské zariadenie, teda krajinu, ku ktorej ho viažu určité väzby.

V rámci práva styku maloletých detí s rodičmi Centrum ako ústredný orgán spolupracuje s ústrednými orgánmi cudzích štátov, aby podporili nerušený výkon práva styku a dodržiavanie opatrení, ktorými môže byť výkon tohto práva podmienený. V konaniach týkajúcich sa úpravy styku sa Centrum venuje prípadom, kedy sa dieťa, ktoré je predmetom úpravy práva styku, nachádza na území SR alebo na území zmluvného štátu Dohovoru o únosoch. Žiadateľ nachádzajúci sa na území SR alebo ústredný orgán (ak sa žiadateľ nachádza na území iného zmluvného štátu Dohovoru o únosoch) môže žiadať o účinný výkon práva styku s maloletým dieťaťom na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia,

o zmenu úpravy práva styku s maloletým dieťaťom alebo o úpravu práva styku s maloletým dieťaťom, ak o nej zatiaľ nebolo príslušným súdom rozhodnuté.

Nariadenie č. 2201/2003 výrazným spôsobom doplnilo Dohovor o únosoch, a to sprísnením podmienok v rámci členských štátov EÚ (s výnimkou Dánska), najmä pokiaľ ide o právomoc súdov, či o vykonateľnosť rozhodnutí o návrate a o práve styku na území členských štátov EÚ. Účelom prijatia tejto úpravy bolo, aby jednotlivé krajiny zabezpečili čo najrýchlejší návrat neoprávnene premiestneného dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu a ochránili tak dieťa pred škodlivými účinkami neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. Nariadenie dopĺňa a sprísňuje viaceré ustanovenia Dohovoru v podmienkach EÚ, a tak podstatným spôsobom deklaruje dôležitosť konaní o nariadení návratu.

Významnou zmenou v právnej úprave oblasti medzinárodných únosov detí je nové znenie Nariadenia č. 2201/2003. Dňa 25. júna 2019 EÚ prijala revidované znenie tohto nariadenia – Nariadenie Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie), ktoré sa začne uplatňovať 1. augusta 2022. Nariadenie č. 2019/1111 prináša niekoľko zmien naprieč celou medzinárodnou úpravou právomoci, uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach rodičovských práv a povinností v členských štátoch EÚ a spolupráce ústredných orgánov. V oblasti rodičovských únosov ide napríklad o:

- stanovenie lehôt na rozhodnutie v konaní o návrat: povinnosť súdu prvého stupňa vydať rozhodnutie do 6 týždňov, povinnosť súdu každého ďalšieho stupňa vydať rozhodnutie do 6 týždňov (v oboch prípadoch za predpokladu, že tomu nebránia výnimočné okolnosti), povinnosť súdu informovať žiadateľa o dôvodoch odkladu výkonu rozhodnutia v prípade, že sa nevykonalo do 6 týždňov od začatia vykonávacieho konania
- vykonateľnosť rozhodnutia o nariadení návratu dieťaťa vo všetkých členských štátoch
- povinnosť ústredného orgánu (Centrum) potvrdiť prijatie novej žiadosti o návrat do 5 pracovných dní

S ohľadom na potrebu zefektívnenia konania o návrate maloletých do krajín ich obvyklého pobytu je vhodné spomenúť taktiež vnútroštátnu úpravu – zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok. Tento stanovuje miestnu príslušnosť súdov, ktoré sú príslušné

rozhodovať vo veci návratových konaní (Okresný súd Bratislava I, Okresný súd Banská Bystrica a Okresný súd Košice I), jednotlivé lehoty a náležitosti návrhov na nariadenie návratu. Zároveň je v tomto kódexe stanovený postup orgánov pri výkone rozhodnutia o návrate, ktorý je podrobnejšie upravený vyhláškou MSSR č. 207/2016 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých.

Rovnako je potrebné zmieniť sa o dopade vystúpenia Veľkej Británie z EÚ aj v súvislosti s medzinárodnými únosmi detí. Hoci sa v styku s Veľkou Britániou prestane uplatňovať Nariadenie č. 2201/2003 (a nezačne sa uplatňovať jeho revízia - Nariadenie č. 2019/1111), Veľká Británia je naďalej viazaná Haagskym Dohovorom o únosoch ako aj Haagskym Dohovorom o právomoci, teda aj naďalej bude možné požiadať o návrat neoprávnene premiestneného či zadržaného dieťaťa z Veľkej Británie a z iného zmluvného štátu Dohovoru do Veľkej Británie, ako aj o uplatňovanie práva styku. Dohovorom o právomoci sa bude spravovať určovanie právomoci súdov a rozhodného práva vo vzťahu medzi Veľkou Britániou a členskými štátmi EÚ.

Činnosť Centra v oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom, resp. jeho účinného výkonu

---

K 31.12.2019 bolo v Centre evidovaných 571 prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a 86 prípadov žiadostí o právo styku rodiča (či iného rodinného príslušníka) s dieťaťom. Z uvedeného počtu bolo uzavretých 431 spisov vo veci neoprávneného premiestnenia resp. zadržania a 62 spisov vo veci úpravy práva styku.

Počet nových prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (teda tých, ktoré začali v priebehu roku 2019) bol v roku 2019 mierne vyšší ako v roku 2018, konkrétne počet 55 nových prípadov v roku 2019 v porovnaní s počtom 42 nových prípadov v roku 2018. Prípady týkajúce sa práva styku majú mierne stúpajúcu tendenciu. V roku 2019 Centrum zaregistrovalo celkovo 10 nových prípadov, pričom v roku 2018 bolo nových 9 prípadov.

Z celkového počtu 55 nových prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa za rok 2019 tvorilo 27 prípadov neoprávneného premiestnenia detí zo SR do

zmluvného štátu Dohovoru o únosoch a 28 prípadov neoprávneného premiestnenia detí zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch na územie SR.

Za rok 2019 zaregistrovalo Centrum 10 nových žiadostí týkajúcich sa práva styku rodiča s dieťaťom. 7 konaní sa týkalo situácie, keď bolo dieťa v niektorom zo zmluvných štátov Dohovoru a žiadateľ v SR a v 3 konaniach išlo o opačné situácie, teda dieťa sa nachádza na SR a žiadateľom je osoba s obvyklým pobytom v niektorom zo zmluvných štátoch Dohovoru.

Prioritou pri riešení neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa, ale takisto aj pri riešení účinného výkonu, zmeny a určenia práva styku k maloletému dieťaťu je pre Centrum najmä snaha o zmierlivé riešenie každého jednotlivého prípadu. Zmierlivé riešenie vecí sa uskutočňuje predovšetkým formou poskytovania psychologického poradenstva a organizovania mediačných stretnutí s rodičmi dieťaťa sprostredkovaných Centrom za predpokladu, že rodičia dieťaťa prejavia o takúto formu riešenia sporu záujem. Centrum sa usiluje umožniť rodičom urovnať spor zmierlivou cestou a dať im priestor na adekvátnu formu komunikácie. Táto forma riešenia situácie má spravidla výrazne menší negatívny vplyv na maloleté dieťa a tiež je pre rodičov finančne aj časovo menej náročná. Centrum umožňuje stretnutia rodičov za účasti pracovníkov Centra, resp. psychológa / mediátora a ich vzájomnú komunikáciu za účelom dosiahnutia dohody bez súdneho konania.

Vo vykonávacej fáze návratových konaní Centrum nemá právomoc konať. Výkon rozhodnutí vo veciach maloletých, a teda aj vo veciach návratu detí či práva styku, je v kompetencii súdov SR a je upravený v Civilnom mimosporovom poriadku a vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých.

Centrum dbá v oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania taktiež na dôraznú prevenciu, predovšetkým prostredníctvom informácií na webovej stránke Centra, informáciami v médiách, tlačnými informáciami pre verejnosť, ako aj formou poradenstva, ktoré poskytujú právnici Centra telefonicky, emailom a osobne. Rovnako tak Centrum vyvíja aktivity zamerané na šírenie osvedy a zlepšovanie informovanosti o povahe a účele návratových konaní a o dôsledkoch neoprávneného premiestnenie dieťaťa či jeho neoprávneného zadržania mimo krajiny obvyklého pobytu dieťaťa.

Z hľadiska zlepšenia informovanosti odbornej verejnosti vo veciach týkajúcich sa Dohovoru o únosoch rozvíjalo Centrum spoluprácu s mnohými inštitúciami na území SR, predovšetkým

so súdmi Slovenskej republiky a úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ale aj s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a jednotlivými zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí ako aj s Ministerstvom vnútra SR a Ministerstvom spravodlivosti SR.

Centrum v roku 2019 zorganizovalo V. ročník medzinárodnej odbornej konferencie. Časť konferencie bola zameraná práve na príspevky zahraničných odborníkov v oblasti medzinárodných únosov detí. Predmetom diskusií boli najmä revidované znenie Nariadenia č. 2201/2003, dopad Brexitu na riešenie medzinárodných únosov detí či zohľadňovanie domáceho násillia ako faktoru ovplyvňujúceho únosy detí.

Centrum sa rodičovským únosom venuje aj v súvislosti s organizovaním a zúčastňovaním sa na medzinárodných konferenciách zameraných na túto problematiku. V roku 2019 Centrum aktívne participovalo na stretnutiach Európskej justičnej siete, kde vystupovalo z pozície ústredného orgánu.

Keďže Centrum nemá pôsobnosť pri riešení prípadov neoprávneného premiestnenia detí do iných ako zmluvných štátov Dohovoru o únosoch, poskytovalo Centrum poradenstvo aj v spolupráci so zastupiteľskými úradmi SR a Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky. Ako skúsenosti a štatistické údaje ukazujú, predpokladá sa nárast počtu prípadov medzinárodných únosov detí a žiadostí o právo styku rodiča s dieťaťom prostredníctvom Centra aj v budúcnosti.

Prehľad nových konaní o neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní dieťaťa zaregistrovaných v roku 2019

Štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	
Austrália	0	0	0	0	1	1	1
Belgicko	0	0	0	0	1	1	1
Cyprus	0	0	0	1	1	2	2
Česko	0	3	3	4	6	10	13
Filipíny	0	0	0	1	0	1	1
Írsko	0	0	0	1	1	2	2
Maďarsko	0	0	0	1	1	2	2
Nemecko	0	0	0	3	4	7	7
Nórsko	0	0	0	1	0	1	1
Poľsko	0	0	0	1	0	1	1
Rakúsko	0	0	0	5	0	5	5

Španielsko	0	0	0	1	0	1	1
Švajčiarsko	0	0	0	1	1	2	2
Taliansko	0	0	0	1	2	3	3
USA	0	0	0	3	1	4	4
Veľká Británia	0	0	0	4	5	9	9
Spolu	0	3	3	28	24	52	55

Počet konaní o práve styku rodiča s dieťaťom za rok 2019

Štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	
Írsko	0	0	0	1	0	1	1
Izrael	0	0	0	1	0	1	1
Rakúsko	0	0	0	3	0	3	3
Veľká Británia	0	0	0	1	3	4	4
Švajčiarsko	0	0	0	1	0	1	1
Spolu	0	0	0	7	3	10	10

modré konania – dieťa bolo neoprávnene premiestnené zo SR do zmluvného štátu Dohovoru o únosoch / dieťa sa nachádza na území zmluvného štátu Dohovoru

červené konania – dieťa bolo neoprávnene premiestnené zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch do SR / dieťa sa nachádza na Slovensku

Medzinárodná odborná konferencia November 2019

Centrum sa rodičovským únosom venuje aj v súvislosti s organizovaním a zúčastňovaním sa na medzinárodných konferenciách zameraných na túto problematiku. V roku 2019 Centrum aktívne participovalo na stretnutiach Európskej justičnej siete, kde vystupovalo z pozície Ústredného orgánu. Centrum taktiež zorganizovalo V. ročník medzinárodnej odbornej konferencie s témou „**Novelizácia Nariadenia Brusel II bis a novodobé trendy v medzinárodných adopciách.**“ Jednalo sa o dvojdnovú medzinárodnú konferenciu, pričom prvý deň bol zameraný na medzinárodné rodičovské únosy a druhý deň bol venovaný medzinárodným osvojeniam. Dohromady vystúpilo 9 odborníkov.

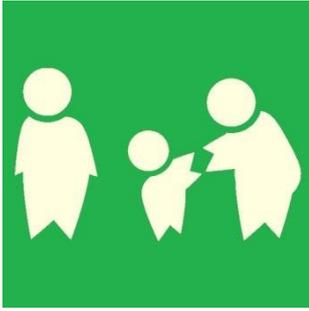
Prvý deň svojej témy predstavila aj napríklad Dr. Andrea Schulz s témou „**Novelizácia Nariadenia Brusel IIa – pozadie a zmeny po revízií 2014-2019.**“ Vo svojom výstupe uviedla hlavné zmeny, ktoré novelizáciou Nariadenia nastali, ktoré ustanovenia a akým spôsobom boli zmenené, tak, aby boli zrozumiteľnejšie pre osoby, ktoré Nariadenie Brusel II bis aplikujú.

Na túto prednášku nadviazal Dr. Robert Fucik, ktorý obohatil diskusiu s prezentáciou „**Novinky v návratových konaniach – najmä s ohľadom na novelizáciu nariadenia Brusel II bis.**“ Dr. Fucik uviedol nové znenia ustanovení Nariadenia, ktoré sa týkajú návratových konaní spolu s objasnením ich používania.

Deň zakončili britskí odborníci na medzinárodné rodinné právo, Sir Mathew Thorpe a Dr. Nigel Lowe, ktorí sa venovali únosovým témam s ohľadom na odchod Spojeného Kráľovstva z EÚ.

V organizovaní a participovaní na konferenciách a Dňoch otvorených dverí zameraných na túto problematiku plánuje Centrum pokračovať aj v budúcnosti.

6. PLNENIE ÚLOH SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ VO VZŤAHU K CUDZINE

Dňa 1.3.2005 pre Slovenskú republiku nadobudlo účinnosť **Nariadenie Rady (ES) č.2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č.1347/2000 /ďalej len „Nariadenie 2201/2003“/.**

Nariadenie 2201/2003 sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch Európskej Únie, s výnimkou Dánska, je priamo vykonateľné a aplikovateľné na ich území a má prednosť pred vnútroštátnym právnym poriadkom. V zmysle článku 53 Nariadenia 2201/2003 je povinnosťou členských štátov Európskej Únie, ktoré sú ním viazané, aby určili jeden alebo niekoľko ústredných orgánov na pomoc pri uplatnení Nariadenia 2201/2003.

Ako bude nižšie uvedené, nastáva významná zmena znenia Nariadenia č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí aj v právnej úprave oblasti spolupráce ústredných orgánov v oblasti rodičovských práv a povinností. Revidované znenie nariadenia č. 2201/2003 bolo prijaté EÚ dňa 25. júna 2019 – Nariadenie Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie), ktoré sa začne uplatňovať 1. augusta 2022.

Keďže ešte je stále v platnosti pôvodné znenie nariadenia, pôsobnosť, úlohy a kompetencie Centra sú ponechané vo výročnej správe v ešte pôvodnom znení nariadenia.

Jednou z oblastí pôsobnosti Centra je plnenie úloh sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine. Tieto úlohy plní Centrum ako ústredný orgán Slovenskej republiky podľa **článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003.**

Centrum plní úlohu ústredného orgánu Slovenskej republiky podľa článku 55 písm. d) a s ním súvisiacim článkom 56 Nariadenia 2201/2003 od 1.júna 2011. Funkciu ústredného orgánu Slovenskej republiky plnilo do 31. mája 2011 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Pôsobnosť Centra v zmysle vyššie uvedených ustanovení môže byť rozdelená do dvoch základných oblastí:

1. Spolupráca do veciach rodičovských práv a povinností

V súlade s článkom 55 Nariadenia 2201/2003 majú ústredné orgány členských štátov Európskej Únie na základe žiadosti nositeľa rodičovských práv a povinností alebo na základe žiadosti ústredného orgánu iného členského štátu Európskej Únie navzájom spolupracovať za účelom dosiahnutia cieľov Nariadenia 2201/2003.

Na tento účel majú ústredné orgány prijať všetky potrebné kroky, priamo alebo prostredníctvom verejných orgánov alebo iných inštitúcií, v súlade s právnymi predpismi tohto členského štátu, ktoré sa týkajú ochrany osobných údajov, na:

a) zhromažďovanie a výmenu informácií:

i) o situácii dieťaťa;

ii) o všetkých začatých konaniach; alebo

iii) o prijatých rozhodnutiach, ktoré sa týkajú dieťaťa;

b) poskytovanie informácií a pomoc nositeľom rodičovských práv a povinností, ktorí sa snažia o uznanie a výkon rozhodnutí na ich území, najmä tých, ktoré sa týkajú práva styku a návratu dieťaťa;

d) poskytovanie informácií a pomoci, ktorú súdy potrebujú na účely uplatňovania článku 56, a

e) uľahčenie dosiahnutia dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností mediáciou alebo inými metódami a uľahčenie cezhraničnej spolupráce na tento účel.

V zmysle článku 57 Nariadenia 2201/2003 môže nositeľ rodičovských práv a povinností požiadať ústredný orgán členského štátu svojho obvyklého pobytu alebo ústredný orgán členského štátu, kde má dieťa obvyklý pobyt alebo kde sa dieťa nachádza o poskytnutie pomoci podľa článku 55 Nariadenia 2201/2003.

2. Umiestnenie dieťaťa v inom členskom štáte Európskej Únie

V súlade s článkom 56 Nariadenia 2201/2003 plní Centrum úlohy ústredného orgánu Slovenskej republiky v prípade ak súd na území jedného členského štátu, ktorý má právomoc konať a rozhodovať vo veci zvažuje umiestnenie maloletého dieťaťa do zariadenia starostlivosti o dieťa alebo do pestúnskej starostlivosti na území druhého členského štátu (Slovenskej republiky).

Konajúci súd sa má pred vydaním rozhodnutia najprv poradiť s príslušným ústredným orgánom o možnosti a vhodnosti umiestnenia maloletého dieťaťa do náhradnej starostlivosti na území tohto druhého členského štátu. Rozsudok o takomto umiestnení maloletého dieťaťa možno vydať v žiadajúcom štáte iba vtedy, ak príslušný orgán dožiadaného štátu vyjadril súhlas s takýmto umiestnením.

Kompetentným orgánom na vydanie súhlasu s umiestnením maloletého dieťaťa na území Slovenskej republiky je Centrum. Centrum môže udeliť súhlas výlučne na základe vyjadrenia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.

Samotnému vyjadreniu Ústredia práce, sociálnych vecí k vhodnosti a možnosti umiestnenia maloletého dieťaťa do zariadenia starostlivosti na území Slovenskej republiky predchádza

vykonanie potrebného sociálneho šetrenia a preverenie prípadných rodinných príslušníkov, ktorí by boli ochotní a schopní prevziať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. V prípade, ak Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny dospeje k záveru, že maloleté dieťa nemá na území Slovenskej republiky vhodných rodinných príslušníkov, môže navrhnúť jeho umiestnenia do konkrétneho zariadenia starostlivosti o dieťa.

Revízia Nariadenia č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí

Tak ako už bolo spomenuté v kapitole o únosoch, nastáva významná zmena znenia Nariadenia č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí aj v právnej úprave oblasti spolupráce ústredných orgánov v oblasti rodičovských práv a povinností. Revidované znenie nariadenia č. 2201/2003 bolo prijaté EÚ dňa 25. júna 2019 – Nariadenie Rady (EÚ) 2201/2003 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie), ktoré sa začne uplatňovať 1. augusta 2022. Nariadenie č. 2201/2003 prináša niekoľko zmien naprieč celou medzinárodnou úpravou právomoci, uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach rodičovských práv a povinností v členských štátoch EÚ a spolupráce ústredných orgánov. V oblasti spolupráce ústredných orgánov vo veciach rodičovských práv a povinností sa jedná o články 76 až 84.

Spolupráca a úlohy členských orgánov zostávajú v rovnakom znení.

Zmena úpravy, ktorú možno spomenúť predstavuje článok 82. Tento článok zužuje okruh osôb, kedy je potrebný súhlas Centra s cezhraničným umiestnením dieťaťa. Súhlas Centra s umiestnením dieťaťa tvorí podstatu v prípade, ak súd alebo príslušný orgán zvažuje umiestnenie dieťaťa do iného členského štátu. Okrem predmetného súhlasu zašle orgán taktiež aj správu o dieťati spolu s navrhnutím umiestnenia alebo poskytovania starostlivosti, informácie o financovaní a všetky ostatné informácie, ktoré sú podľa orgánu nevyhnutné.

Uvedené sa neuplatní pri prípadoch, kedy sa dieťa umiestňuje do starostlivosti rodiča. Každý členský štát môže rozhodnúť, že predmetný súhlas sa popri rodičoch nebude vyžadovať ani na

umiestnenie do starostlivosti určitých kategórií blízkych príbuzných na ich území, ktoré sú potrebné nahlásiť Komisii. Samozrejme je potrebné k žiadosti a ostatným dokumentom priložiť vždy preklad do úradného jazyka daného dožiadaného štátu.

Až keď dožiadaný orgán vyjadrí súhlas s umiestnením, dožadujúci orgán nariadi resp. zariadi umiestnenie dieťaťa. Rozhodnutie, ktorým udeľuje súhlas alebo ho zamieťa sa doručí dožadujúcemu ústrednému orgánu najneskôr do troch mesiacov a spravuje sa vnútroštátnym právom dožiadaného štátu.

Činnosť Centra ako ústredného orgánu Slovenskej republiky podľa článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003

V roku 2011 získalo Centrum právomoc ústredného orgánu v rámci komunikácie v prípadoch s medzinárodným prvkom v zmysle Nariadenia Rady (ES) č- 2201/2003 z 27. Novembra 2003 (ďalej len „Nariadenie“) vo veciach rodičovských práv a povinností, vo veciach starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany detí.

Pred Centrom zastávalo túto úlohu Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré malo funkciu styčného orgánu vo veciach rodičovských práv a povinností a vo veciach starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany detí v rámci rodinnej politiky do 31.5.2011.

Každý prípad, ktorý spadá do kompetencie Centra podľa článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003, rieši Centrum individuálne a proaktívne s ohľadom na najlepší záujem maloletých detí, ktorý tvorí základ. Centrum na základe Nariadenia spolupracuje s ústrednými orgánmi a často priamo aj so sociálnymi úradmi jednotlivých krajín, a taktiež aj s veľvyslanectvami.

Centrum rieši rovnako starostlivo všetky prípady spadajúce do predmetnej agendy v záujme zabezpečenia ochrany záujmov maloletých detí. V predmetných spisoch Centrum v rámci svojej kompetencie začalo aktívnu spoluprácu s príslušnými orgánmi (prevažne zahraničnými) za účelom získania čo najkomplexnejších informácií o celom stave konania. Podľa rozličnej situácie v každom jednotlivom prípade Centrum starostlivo zvažuje ďalší postup a podniká všetky potrebné kroky v záujme zabezpečenia ochrany záujmov maloletých detí, najlepšieho záujmu detí.

Centrum v mnohých prípadoch požiadalo v rámci najlepšieho záujmu dieťaťa príslušné súdy najmä v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska o povolenie intervencie do konania. O žiadosti Centra rozhoduje výlučne v rámci kompetencie konkrétny súd v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktorý rozhoduje vždy nezávisle a nestranne s ohľadom na najlepší záujem maloletých detí. Centrum nemôže v žiadnom

prípade zasahovať do nezávislosti súdnictva a rozhodnutie súdu akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť.

Po prvotnom schválení úvodnej žiadosti Centra o povolenie intervencie do súdneho konania v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska začalo Centrum aktívne vstupovať aj do ďalších súdnych konaní v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska a osobne sa zúčastnilo niekoľkých pojednávaní pred príslušným súdom, prípadne bolo prítomné prostredníctvom telefonického hovoru, skype-u. Pri telefonických pojednávaniach alebo skype-och Centrum komunikovalo priamo s príslušným sudcom a poskytlo všetky potrebné vysvetlenia a informácie, ktoré boli nevyhnutné na objasnenie situácie a viedli k rozhodnutiu príslušného súdu o repatriácii našich maloletých detí, štátnych občanov na územie Slovenskej republiky.

Centrum svojím aktívnym konaním docielilo repatriácie, t.j. premiestnenie viacerých maloletých detí, ich umiestnenie do náhradnej starostlivosti na území Slovenskej republiky. Rozhodnutím príslušného súdu boli mnohé z repatriovaných detí zverené do náhradnej osobnej starostlivosti v rámci svojej biologickej rodiny, iné boli dočasne umiestnené do Centra pre rodiny a deti na území SR a o ich ďalšom osude rozhodovali príslušné slovenské súdy.

V súčasnej dobe je zabezpečená promptná komunikácia so súdmi, sociálnymi úradmi a inými orgánmi v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré rešpektujú Centrum ako svojho rovnocenného partnera pre komunikáciu v jednotlivých prípadoch. Týmto spôsobom je zaistená rýchlejšia a efektívnejšia výmena informácií, ktorá je nevyhnutná pre urýchlené riešenie týchto citlivých prípadov týkajúcich sa maloletých detí žijúcich v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré sa z rozličných dôvodov ocitli bez starostlivosti svojich zákonných zástupcov.

Centrum zároveň aktívne spolupracuje s príbuznými maloletých detí žijúcimi na území Slovenskej republiky, poskytuje im podporu, poradenstvo a aktuálne informácie o prebiehajúcich konaniach ako aj o možnostiach riešenia vzniknutej situácie.

Centrum v rámci svojich kompetencií vníma každý prípad individuálne a komplexne a za každých okolností kladie dôraz na najlepší záujem maloletých detí, ktorý by mal byť aj smerodajným kritériom pri rozhodovaní súdov o ich budúcom živote.

Centrum koná vo všetkých prípadoch aktívne, musí však vždy rešpektovať samostatnosť a nezávislosť rozhodovania súdov Slovenskej republiky či inej krajiny, keďže Centrum nemá rozhodovaciu právomoc. Centrum však v rámci aktívneho prístupu, najmä vo vzťahu ku krajinám, ktoré odoberajú slovenské deti v zahraničí (najmä so zreteľom na Spojené kráľovstvo) využíva v súvislosti s najlepším záujmom dieťaťa podania na súd – medzi iným aj intervencie v konaniach ako vedľajší účastník.

Od roku 2011 vo veciach týkajúcich sa starostlivosťou detí Centrum rapídne zvýšilo svoju angažovanosť, a to na základe nových postupov a interných pokynov vedenia Centra.

Vo vzťahu k sociálnoprávnej ochrane detí sa v roku 2018 v Nórsku uskutočnilo stretnutie zástupcov Centra a zástupcov Ministerstva spravodlivosti a ďalších ústredných orgánov Nórskeho kráľovstva.

Trojdenne bilaterálne rokovania v dňoch 10. – 12. januára 2018 s ústrednými orgánmi Nórska pre oblasť medzinárodnej spolupráce pri výmene informácií a praktických skúseností medzi príslušnými orgánmi sa týkali najmä problematiky, ktorú upravujú na nasledovné dohovory: Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, uzatvorený dňa 25. októbra 1980; Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny, uzatvorený dňa 23. novembra 2007; Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa, uzatvorený dňa 19. októbra 1996. Cieľom uvedených stretnutí bolo vytvorenie úzkej spolupráce s nóorskymi úradmi za účelom poskytnutia urýchlenej pomoci slovenským občanom žijúcim v Nórsku v prípadoch sociálnoprávnej ochrany detí.

Memorandum o porozumení

V záujme posilnenia spolupráce Centrum pripravilo návrh **Memoranda o porozumení** v záujme promptného získania informácií o maloletých deťoch, ktoré sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky a ktoré sa na území Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska ocitli bez starostlivosti rodičov, resp. sa o ne zaujímajú jednotlivé sociálne služby v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska.

Prvé Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže a Mestskou radou mesta Peterborough bolo podpísané dňa 19.11.2015 v meste Peterborough za účasti riaditeľky Centra, starostu mesta Peterborough, zástupcov Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí na slávnostnom stretnutí na mestskom úrade mesta Peterborough.

Cieľom Memoranda je zlepšiť komunikáciu medzi slovenskými a anglickými orgánmi, a zrýchliť výmenu informácií o deťoch slovenských občanov žijúcich na území mesta Peterborough. V doterajšej praxi prebiehala komunikácia medzi sociálnymi službami Slovenska a Anglicka prostredníctvom anglického ústredného orgánu, čím sa predlžovala doba vybavenia žiadosti. Od podpisu Memoranda môže anglická sociálna služba mesta Peterborough kontaktovať priamo Centrum, ktoré informácie urýchlene postúpi slovenským príslušným orgánom.

Najdôležitejšia časť Memoranda sa zameriava na riešenie problematiky odoberania detí slovenských občanov na území Anglicka a ich následný presun na územie Slovenska. Ide o problematiku záležitosť, najmä čo sa týka vyriešenia praktických otázok, akým spôsobom

bude riešené odobratie dieťaťa rodine na území Anglicka, návrat dieťaťa do biologickej rodiny alebo zariadenia na Slovensku a konkrétne opatrenia pri presune dieťaťa na Slovensko. Jednotlivé články sa zameriavajú na zabezpečenie cezhraničnej spolupráce týkajúcej sa prípadov maloletých detí a posilnení spolupráce slovenských a anglických orgánov. Účelom je tiež vzájomne sa oboznámiť s postupmi oboch krajín pri odoberaní detí a poskytovaní informácii o deťoch a rodine. Dohoda smeruje k prijímaniu praktických opatrení na návrat detí na Slovensko a postúpeniu veci slovenskému súdu, ktorý bude ďalej konať vo veci mal. dieťaťa. Memorandum umožňuje poskytovať informácie o vnútroštátnych predpisoch oboch krajín medzi sociálnymi orgánmi, ktoré smerujú k zvýšeniu povedomia o postupoch v rámci procesu šetrenia pomerov alebo odoberania detí a výmene skúsenosti pri citlivých prípadoch maloletých detí na jednotlivých územiach.

Memorandum podporuje európske Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, a vychádza z článkov o spolupráci medzi orgánmi oboch štátov. Zameriava sa aj na presun právomocí súdu vhodnejšiemu na prejednanie veci a spôsob repatriácie maloletých detí na územie Slovenska. Na repatriáciu bude nevyhnutné vypracovať časový harmonogram a presné podmienky návratu dieťaťa na Slovensko.

Memorandum stanovilo styčné body, na ktoré je možné sa obrátiť v prípade vzniknutých problémov v súvislosti s občanmi oboch krajín. Taktiež vymedzilo nevyhnutné údaje, ktoré obe strany musia uvádzať v žiadosti o súčinnosť sociálnych orgánov. Dohoda určuje aj dobu na poskytnutie informácií dožadujúcej sa strane, čo predchádza priet'ahom v rámci prípadu. Na tieto účely slúži špeciálny komunikačný kanál vo forme emailovej schránky, ktorá zabezpečuje ochranu osobných údajov zúčastnených subjektov.

Dňa 23.03.2013 podpísalo Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže za účasti zástupcov Zastupiteľského úradu SR v Londýne v poradí druhé Memorandum o porozumení s Mestskou radou mesta Derby. Sociálna služba mesta Derby pristúpila ako druhá zo všetkých oslovených sociálnych úradov k podpísaniu Memoranda o spolupráci.

Dňa 31.03.2017 sa podarilo Centru podpísať v poradí tretie Memorandum o porozumení s Mestskou radou mesta Manchester. Sociálna služba mesta Manchester vyslovila ochotu podpísať memorandum už v minulosti a na základe dlhodobej spolupráce sa podarilo docieľiť podpis tejto dohody.

Po zahájení úspešných rokovaní sa zástupcovia Centra spojili s kolegami od Miestneho úradu Newcastle a dňa 03.11.2017 sa podpísalo Memorandum o porozumení s Mestskou radou Newcastle. V poradí ide o štvrtý anglický miestny úrad, ktorý má záujem riešiť problematiku sociálnoprávnej ochrany detí v užšej spoluprácu so slovenskými úradmi.

Centrum aj v roku 2019 pokračovalo v aktivitách smerujúcich k uzavretiu ďalších dohôd so sociálnymi službami na území Anglicka, najmä v oblastiach, kde sa vyskytuje najväčší počet

slovenských rodín, napr. Bradford, Sheffield, Birmingham, Rotherham alebo Glasgow. Pri uvedených aktivitách napomáha Centru Veľvyslanectvo SR v Londýne, ktoré sa osobnými stretnutiami snaží priblížiť jednotlivým sociálnym orgánom výhody vyplývajúce z užšej spolupráce so slovenskými orgánmi. Centrum verí, že na základe uvedených dohôd sa zlepší spolupráca a bude môcť priamo pomáhať dotknutým slovenským rodinám v zahraničí, ktoré sa dostali do problémov so sociálnymi úradmi.

Tzv. Brexit a spolupráca vo veciach rodičovských práv a povinností

Dňa 31.01.2020 Spojené kráľovstvo oficiálne vystúpi z Európskej únie. Po schválení dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie začne platiť tzv. prechodné obdobie, počas ktorého sa na Spojené kráľovstvo bude naďalej vzťahovať legislatíva Európskej únie, teda aj Nariadenie Rady (ES) č.2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č.1347/2000. Od 1.01.2021 sa nové žiadosti týkajúce sa prešetrovania pomerov ako aj odoberania maloletých detí slovenským rodinám v Spojenom kráľovstve budú spravovať Haagskym dohovorom o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z roku 1996. Spojené kráľovstvo je druhou krajinou po Českej republike, kde Centrum eviduje najvyšší počet odobratých slovenských detí. Centrum preto po vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie bude mať zvýšený záujem o posilnenie individuálnej spolupráce s jednotlivými sociálnymi orgánmi v Spojenom kráľovstve prostredníctvom memoránd o porozumení.

Štatistika EC O spisov za rok 2019

V roku 2019 Centrum celkovo riešilo odobraných 80 detí v hore uvedených krajinách. Ako možno vidieť, najviac prípadov odobraných detí je každoročne vo Veľkej Británii a Rakúsku. Potrebne je si uvedomiť, že v každej krajine platia iné pravidlá, pre každú krajinu je akceptovateľnejší určitý životný štýl a nie pre všetky krajiny je tento životný štýl chápaný rovnako.

Centrum sa snaží repatriovať maloleté deti na územie SR najmä do biologických rodín. Centrum sa stretáva s mnohými prípadmi, kedy sa maloleté dieťa navráti späť do starostlivosti rodinného príslušníka v krajine, v ktorej bolo dieťa odobrané. Celkovo bolo týchto detí za rok 2019 v počte 12. V roku 2019 bolo do biologických rodín na území SR celkovo navrátených 14 detí. V prípade, ak biologická rodina nie je vhodná, potrebné je hľadať zariadenie na území SR, ktoré zodpovedá potrebách dieťaťa. Do zariadení v SR bolo za rok 2019 navrátených celkovo 5 detí.

Najviac prípadov spadajúcich do kompetencie Centra podľa článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003 evidujeme vo vzťahu k Českej republike. V roku 2019 ich bolo registrovaných 132.

Najčastejšie išlo o prípady sprostredkovania sociálneho šetrenia týkajúceho sa výchovných, rodinných, bytových a sociálnych pomerov, v ktorých sa maloleté deti nachádzajú, resp. by sa mali nachádzať.

V nadväznosti na udelenie súhlasu Centra s umiestnením dieťaťa podľa čl. 56 Nariadenia 2201/2003 a na základe rozhodnutia príslušného súdu v Českej republike v priebehu roku 2019 došlo v 4 prípadoch k repatriácii maloletých detí do zariadení starostlivosti o deti v Slovenskej republike.

Konania týkajúce sa starostlivosti a ochrany detí sú z roka na rok početnejšie a medzi ostatnými druhmi agendy, ktorými sa Centrum zaoberá, aj pomerne frekventované. Príčinou nárastu agendy je predovšetkým bližšia vzájomná spolupráca s orgánmi iných štátov, i väčší záujem verejnosti a Centra na týchto konaniach po zlomovom období roku 2012.

Krajina	Počet odobraných detí	Vrátené rodine v zahraničí	Vrátené do biol. rodiny do SR	Vrátené do zariadenia v SR	Ostali v zariadení v zahraničí
Nemecko	4	2	0	1	1
Rakúsko	8	0	3	3	2
Švajčiarsko	1	0	1	0	0
Nórsko	1	1	0	0	0
Švédsko	1	1	0	0	0
Belgicko	2	0	0	1	0
Francúzsko	1	0	0	0	1
Anglicko	62	8	10	0	24
Holandsko	0	0	0	0	2

7. MEDZIŠTÁTNE OSVOJENIA

---

7. MEDZIŠTÁTNE OSVOJENIA

1. Úlohy Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v oblasti medzištátnych osvojení

Centrum bolo určené za ústredný orgán podľa čl. 6 Dohovoru o medzištátnych osvojeniach.

Cieľom Dohovoru o medzištátnych osvojeniach je vytvorenie primeraného rámca, aby bol zaručený najlepší záujem dieťaťa pri medzištátnom osvojení. Cieľom Dohovoru o medzištátnych osvojeniach teda je:

- a) vytvorenie záruk, aby sa medzinárodné osvojenie uskutočňovalo na princípe „v najlepšom záujme dieťaťa“ a aby boli rešpektované jeho základné práva uznávané medzinárodným právom;
- b) vytvoriť systém spolupráce medzi zmluvnými štátmi, ktorý by zaistil rešpektovanie vytvorených záruk a predchádzalo sa tak únosom, predaji a obchodovaniu s deťmi;
- c) zabezpečiť v zmluvných štátoch uznávanie osvojenia uskutočneného v súlade s Dohovorom.

Podľa Postupu pri medzištátnych osvojeniach do zmluvných štátov Dohovoru o medzištátnych osvojeniach, ktorý schválil minister práce, sociálnych vecí a rodiny JUDr. Ján Richter dňa 27.09.2018, centrum ako ústredný orgán štátu pôvodu dieťaťa plní tieto úlohy:

- spolupracuje so zahraničnými ústrednými orgánmi a dojednáva administratívne postupy pre uskutočnenie medzištátnych osvojení v súlade s Dohovorom a právnym poriadkom Slovenskej republiky a zároveň sleduje legislatívne zmeny pri medzištátnych osvojeniach týchto štátov;
- sleduje dodržiavanie postupov a jednotlivých krokov uzatvorených protokolov o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach a prijíma vhodné opatrenia na odstránenie ich nedostatkov;
- prijíma a posudzuje žiadosti zahraničných žiadateľov o medzištátne osvojenie podľa Dohovoru a podľa dohodnutých postupov a následne vedie evidenciu týchto žiadostí;
- vedie prehľad detí, ktorým možno sprostredkovať medzištátne osvojenie, posudzuje a zabezpečuje kompletnosť dokumentácie týchto detí;
- Sprostredkováva medzištátne osvojenie, tak ako je uvedené kapitole 1.3 Realizácia procesov osvojenia tejto správy;
- sleduje vývin dieťaťa zverého do predosvojiteľskej starostlivosti alebo osvojeného do cudziny prostredníctvom sociálnych správ o adaptácii doručovaných partnerskými orgánmi alebo akreditovanými agenciami,
- udeľuje súhlas na osvojenie dieťaťa podľa čl. 17 Dohovoru a podľa Zákona o rodine,
- je orgánom príslušným podľa článku 23 Dohovoru na vydávanie osvedčenia,
- informuje osvojiteľov o majetkových pomeroch dieťaťa po doručení právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu o osvojení dieťaťa,
- rozhoduje o zapísaní alebo vyradení záujemcu s obvyklým pobytom v Slovenskej republike o sprostredkovanie medzištátneho osvojenia do zoznamu žiadateľov o osvojenie dieťaťa zo zahraničia a taktiež sa zúčastňuje povinnej prípravy žiadateľov;
- vedie a pravidelne aktualizuje zoznam žiadateľov o osvojenie dieťaťa zo zahraničia,
- poskytuje bezplatné poradenstvo žiadateľom o osvojenie dieťaťa zo zahraničia,
- prijíma a následne odosiela sociálne správy o začleňovaní dieťaťa zverého alebo osvojeného žiadateľmi na území Slovenskej republiky podľa čl. 20 Dohovoru do krajiny pôvodu dieťaťa,

Postup upravuje postavenie, právomoci a postup centra v procese medzištátnych osvojení detí s obvyklým pobytom v Slovenskej republike a mimo územia Slovenskej republiky.

Medzištátne osvojenia musia prebiehať striktne v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky a medzinárodnými dohovormi. Z praxe vyplýva, že tak ako sa mení náš právny poriadok, mení sa právny poriadok aj krajinám, s ktorými centrum spolupracuje v oblasti medzištátnych osvojení. Aj toto je jedna z činností centra, nakoľko ako náhle nastane zmena na strane Slovenskej republiky alebo krajiny, s ktorou spolupracuje, je nutné pristúpiť k rokovaniam o zmene, ktorá z tejto novej právnej úpravy vyplýva, a prípadnému zapracovaniu tejto zmeny do memoranda o porozumení pokiaľ je v súlade s legislatívou Slovenskej republiky.

2. Slovensko ako krajina pôvodu

Centrum neustále komunikuje s partnerskými orgánmi za účelom skvalitnenia spolupráce a sprostredkovania samotného osvojenia. Profesionalita, efektívnosť v práci a aktívna participácia na rôznych medzinárodných konferenciách a spoluprákach centra umocňuje pozíciu Slovenskej republiky v medzinárodnom spoločenstve.

V súčasnosti Centrum spolupracuje s nasledujúcimi prijímajúcimi krajinami (tzv. „receiving states“ podľa čl.2 Dohovoru o medzištátnych osvojeniach):

2.1 Spolupráca s jednotlivými prijímajúcimi krajinami

V roku 2019 prebiehala aktívna spolupráca medzi centrom a :

- Francúzskou republikou, ktorej ústredný orgán podľa čl. 6 Dohovoru je Mission de l'Adoption Internationale, Ministère des Affaires Etrangères et Européennes a pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení bola akreditovaná súkromná agentúra Destinées;
- Sanmarínskou republikou, ktorej ústredný orgán podľa čl. 6 Dohovoru je The Secretariat of State for Foreign Affairs;
- Andorrským kniežatstvom, ktorého ústredný orgán podľa čl. 6 Dohovoru je Serveid' Adopcions Àrea d'Atenció a la Infància i l'Adolescència;

- Maltskou republikou, ktorej ústredný orgán podľa čl. 6 Dohovoru je Social Care Standards Authority, a pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení bola akreditovaná štátna agentúra Agenzija Appogg;
- Holandským kráľovstvom, ktorého ústredným orgánom podľa čl. 6 Dohovoru je Ministry of Justice and Security, Central Authority International Children's Issues, a pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení bola akreditovaná súkromná agentúra Stichting Kind en Toekomst;
- Monacké kniežactvo, ktorého ústredným orgánom podľa čl. 6 Dohovoru je „la Direction des Services Judiciaires“;
- Portugalskou republikou, ktorej ústredný orgán podľa čl. 6 Dohovoru je Instituto da Sguranca Social;
- Belgickým kráľovstvom, ktorého ústredným orgánom pre nemecky hovoriaci región Belgického kráľovstva podľa čl. 6 Dohovoru je Vlaams Centrum voor Adoptie, a pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení bola akreditovaná súkromná agentúra Ray of Hope;
- Švédskym kráľovstvom, konkrétne s akreditovanou adopčnou agentúrou Barnen framfört allt – adoptioner, s ktorou bolo Memorandum o porozumení podpísané v roku 2009 a táto agentúra zabezpečuje doručovanie postadopčných správ osvojených detí v stanovených lehotách. Momentálne nepriebeha aktívna spolupráca so Švédskym kráľovstvom;
- Talianskou republikou, ktorej ústredný orgán podľa čl. 6 Dohovoru je Commissione per le Adozioni Internazionali, a pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení boli akreditované súkromné agentúry Servizio Regionale Adozioni Internazionali a Associazione Solidarieta' Adozioni Onlus. Protokol o spolupráci bol podpísaný 7. mája 2019

Centrum v oblasti medzištátnych osvojení má podpísané memorandum o spolupráci aj s krajinami:

- Luxemburským veľkvojvodstvom, ktorého ústredný orgán podľa čl. 6 Dohovoru je Ministère de l'Education nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse, Département

Enfance et Jeunesse, Autorité centrale en matière d'adoption internationale a agentúra pre spoluprácu v oblasti medzištátnych osvojení je štátna agentúra „Service d'adoption de la Croix-Rouge luxembourgeoise” („Adopčný servis luxemburského červeného kríža“);

- Belgickým kráľovstvom, ktorého ústredným orgánom pre nemecky hovoriaci región Belgického kráľovstva podľa čl. 6 Dohovoru je Vlaams Centrum voor Adoptie, a pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení bola akreditovaná súkromná agentúra Ray of Hope;

2.2 Krajiny, s ktorými prebiehajú rokovania o možnej spolupráci v oblasti medzištátnych osvojení

Centrum vždy hľadá pre konkrétne dieťa vhodných rodičov. Nikdy nie naopak, čiže nehľadá vhodné dieťa pre rodičov. Preto je dôležité spolupracovať s mnohými krajinami, aby bola čo najväčšia možnosť voľby pri výbere vhodných rodičov.

- Centrum v oblasti medzištátnych osvojení komunikuje s ústredným orgánom Spojených štátov amerických „U.S. Department of State Office of Children's Issues“. V súčasnom období protokol o spolupráci ešte nie je uzatvorený a je potrebné naďalej rokovať o jeho znení. V priebehu roku 2019 sa uskutočnilo niekoľko stretnutí s ústredným orgánom USA (prostredníctvom konferenčného hovoru). Centrum v spolupráci s pracovnou skupinou, ktorá sa skladá z odborníkov z rôznych odborov a sekcií zapojených ministerstiev (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstvo zahraničných a európskych záležitostí Slovenskej republiky) prehodnotilo a prerokovalo doterajšie znenie memoranda a zhodlo sa, že je potrebné naďalej rokovať o spolupráci Slovenskej republiky s USA v oblasti medzištátnych osvojení.
- Cyperská republika prostredníctvom svojho ústredného orgánu, „Ministry of Labour and Social Insurance, Social Welfare Services“, prejavuje veľký záujem o adopciu slovenských detí. V roku 2019 prebiehala komunikácia s partnerským orgánom o podmienkach Protokolu o spolupráci v oblasti medzištátnych osvojení centrum zaslalo pripomienky k tomuto protokolu.

3. Prehľad detí, ktorým možno sprostredkovať medzištátne osvojenie

Počet nových prijatých spisových dokumentácií detí za rok 2018

Centrum prijíma spisovú dokumentáciu (SD) dieťaťa po tom, ako sa dieťaťu v priebehu šiestich mesiacov nepodarilo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sprostredkovať náhradnú formu starostlivosti na území Slovenskej republiky. Súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa doručenej do centra úradom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa §5 ods. 8 zákona č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „určený úrad“), je preto aj posúdenie, či je pre dieťa vhodné sprostredkovanie medzištátneho osvojenia. Prihliada sa na jazykové kompetencie, fyzický a mentálny vývin dieťaťa. Na základe všetkých faktorov sa dieťaťu vyberá zahraničný pár, ktorý mu bude schopný poskytnúť potrebnú starostlivosť a adekvátnu výchovu po celý život.

Centrum aj naďalej zaznamenáva neustály nárast počtu detí so špeciálnymi potrebami. Vyplýva to z profilov detí, ktoré sú centru sprostredkované určenými úradmi. Jedná sa o deti, ktorým je potrebné poskytovať špeciálnu starostlivosť z dôvodu mentálneho, sensorického alebo somatického postihnutia, pričom tieto postihnutia môžu mať charakter napr. poruchy pozornosti, psychomotorickej retardácie, výrazného zaostávania za vekovou normou, poruchy sluchu, genetického ochorenia a pod. Vyžadujú si zvýšenú starostlivosť zo strany rodičov, ako aj odborníkov. 99% maloletých detí, ktorých centrum eviduje, je rómskeho etnika.

Z pohľadu medzinárodného spoločenstva zaoberajúceho sa medzištátnymi osvojeniami si pod pojmom „špeciálne potreby“ mnohé krajiny predstavujú niečo iné. Vo všeobecnosti však platí, že dieťa so špeciálnymi potrebami je také, ktorému je medzištátne osvojenie sprostredkované vo veku viac ako 9 rokov. Pod špeciálne potreby spadá aj súrodenecká skupina, kde sú dvaja a viac súrodencov, alebo o súrodenecká dvojica, z ktorej aspoň jedno dieťa má diagnostikovanú nejakú formu postihnutia alebo chronické ochorenie.

Centrum v rámci procesu sprostredkovania medzištátneho osvojenia posudzuje deti výhradne na základe podkladov vypracovaných odborníkmi z určených úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, centier pre deti a rodiny a pediatrov, prípadne iných odborných lekárov. Centrum sa pri príprave medzištátnych osvojení nikdy fyzicky nestretáva s predmetnými deťmi ani budúcimi rodičmi a veci posudzuje na základe písomných podkladov. Nemá teda možnosť overiť informácie na mieste, nakoľko mu to neumožňuje zákon.

**Prehľad nových prijatých spisových dokumentácií detí
podľa krajov za rok 2019**

**Prehľad novoprijatých spisových
dokumentácií detí podľa krajov za rok 2019**

2019	Počet prijatých spisových dokumentácií detí	Počet detí
Prešovský kraj	3	3
Košický kraj	3	4
Trenčiansky kraj	1	2
Spolu	7	9

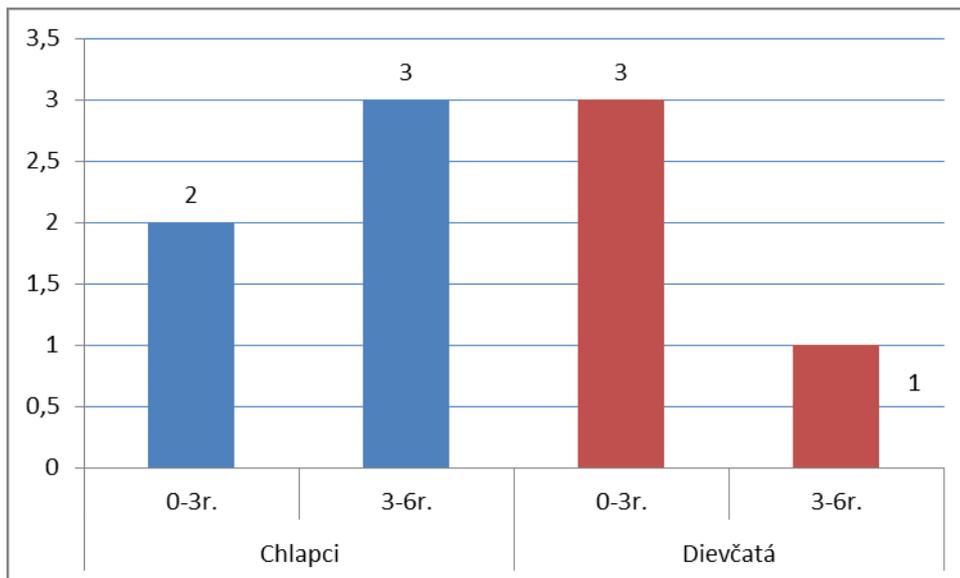

Za rok 2019 centrum prijalo 3 spisové dokumentácie, v ktorých boli 4 deti z Košického kraja. Z Prešovského kraja prijalo 3 spisové dokumentácie, v ktorých boli 3 deti, z Trenčianskeho kraja bola do centra doručená 1 spisová dokumentácia súrodeneckej dvojice. Spolu centrum prijalo 7 spisových dokumentácií, v ktorých bolo 9 detí.

Rozdelenie detí podľa veku a pohlavia

	Chlapci		Dievčatá		Spolu
	0-3r.	3-6r.	0-3r.	3-6r.	
2019	2	3	3	1	9
Spolu	5		4		

V roku 2019 centrum do zoznamu detí prijalo 2 chlapcov vo veku 0-3 roky a 3 chlapcov vo veku 3-6 rokov. Centrum prijalo do zoznamu detí 3 dievčatá vo veku 0-3 roky a 1 dievča vo veku 3-6 rokov. Spolu centrum prijalo 9 detí, z toho 5 chlapcov a 4 dievčatá.

4. Prehľad zahraničných žiadateľov

Medzištátne osvojenie je jednou z alternatív, ktoré sú poskytnuté žiadateľom v úvode ich prípravy na osvojenie. Medzištátne osvojenie je pre mnohých voľbou ako sa stať rodičmi a poskytnúť starostlivosť a lásku dieťaťu, ktoré je osvojiteľné.

Na základe štatistických údajov centra nám určené úrady ročne sprostredkujú 9-10 spisových dokumentácií maloletých detí, pre ktoré je možné sprostredkovať medzištátne osvojenie. Pri medzištátnom osvojení platí princíp subsidiarity. To znamená, že určený úrad zašle spisovú dokumentáciu dieťaťa centru po tom čo sa mu v priebehu šiestich mesiacov nepodarilo sprostredkovať dieťaťu náhradnú formu starostlivosti na území Slovenskej republiky.

Slovensko ako štát pôvodu je pre žiadateľov voľbou, ktorá v rámci Európskej únie znamená podobné kultúrne zvyklosti, morálne a etické hodnoty. Medzištátne osvojenia sa realizujú väčšinou do 6 roku veku dieťaťa. Dieťa si do šiesteho roku života rýchlejšie a bez väčších problémov osvojuje nový jazyk, adaptuje sa na nové rodinné prostredie a vytvára si silné vzťahové väzby na blízke osoby.

Počet nových prijatých žiadostí zahraničných žiadateľov za rok 2019

	Francúzsko	Malta	Monako	Portugalsko	Spolu
2019	2	2	2	1	7

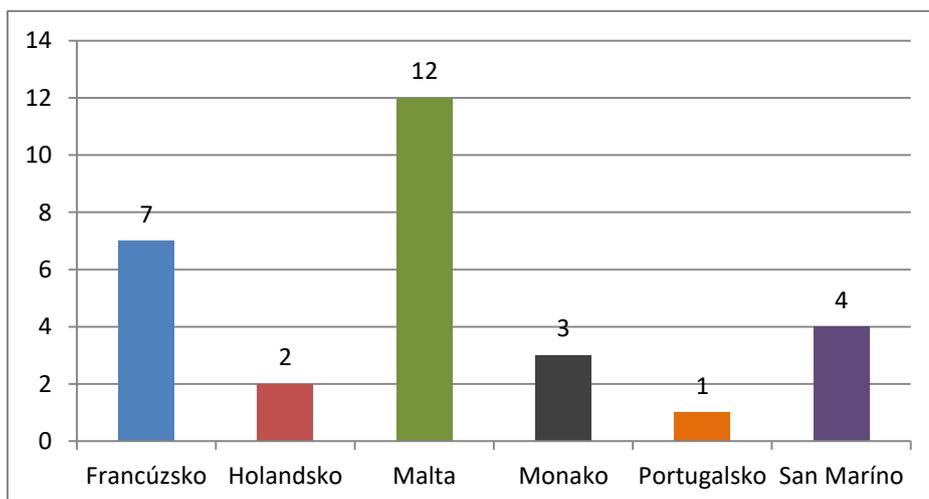

V roku 2019 centrum prijalo 7 nových žiadostí, 2 žiadosti z Francúzska, 2 z Malty, 2 z Monaka a 1 z Portugalska.

Počet evidovaných žiadostí o medzištátne osvojenie za rok 2019

	Francúzsko	Holandsko	Malta	Monako	Portugalsko	San Maríno	Spolu
2019	7	2	12	3	1	4	29

Celkový počet žiadostí o medzištátne osvojenie za rok 2019

V priebehu roku 2019 centrum evidovalo 29 žiadostí zahraničných žiadateľov o osvojenie dieťaťa zo Slovenskej republiky. Celkovo evidovalo centrum 12 žiadostí z Malty, 7 žiadostí z Francúzska, 4 žiadosti zo San Marína, 3 žiadosti z Monackého kniežatstva, 2 žiadosti z Holandského kráľovstva a 1 žiadosť z Portugalska.

Prehľad spojení žiadateľov s deťmi za rok 2019

		2019	Spolu
Francúzsko	spojenie	1	2
	vyradenie	1	
Holandsko	spojenie	1	2
	vyradenie	1	
Malta	spojenie	-	2
	vyradenie	2	
San Maríno	spojenie	2	2
	vyradenie	-	
Spolu		8	

V prípade 1 páru žiadateľov z Francúzska centrum v roku 2019 prijalo ich žiadosť o vyradenie zo zoznamu žiadateľov centra. V prípade 1 páru sa žiadatelia z Francúzska rozhodli prijať dieťa a podali si návrh na súd o zverenie dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti

V roku 2019 prijalo centrum z Holandska 1 žiadosť žiadateľov o vyradenie zo zoznamu žiadateľov o osvojenie zo Slovenskej republiky a v 1 prípade sprostredkovalo žiadateľom spisovú dokumentáciu dieťaťa.

V roku 2019 boli do centra doručené 2 žiadosti žiadateľov o vyradenie zo zoznamu žiadateľov o osvojenie.

V roku 2019 sprostredkovalo centrum spisovú dokumentáciu dieťaťa 2 párom zo San Marína.

Centrum v rámci sociálnych správ o adaptácii dieťaťa dostáva aj spätné väzby a hodnotenie ohľadne priebehu interakcií dieťaťa so žiadateľmi. Celkovú spoluprácu určeného úradu, centra pre deti a rodiny a centra pri realizácii procesu medzištátneho osvojenia hodnotia žiadatelia veľmi pozitívne, pričom oceňujú citlivý prístup príslušných zamestnancov, ktorí boli prítomní a nápomocní pri realizácii prvých interakcií. Veľmi pozitívne hodnotili celkovú pripravenosť dieťaťa na stretnutie s nimi.

5. Realizácia adopčných procesov

Proces výberu vhodných osvojiteľov pre konkrétne dieťa z pohľadu na úspešnosť osvojenia v minulosti zostal zachovaný. Prvou fázou samotného procesu je zasadnutie tímu odborníkov, druhou fázou je zasadnutie komisie pre medzištátne osvojenia a následne súhlas riaditeľa centra.

Pre centrum je podstatné neustále zlepšovať realizačný proces a posúvať sa vpred. Veľkým úspechom je spätná väzba od mnohých žiadateľov ako aj od partnerských orgánov. Proces medzištátneho osvojenia považujú za veľmi profesionálny, korektný a s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa, jeho potreby a emocionálnu ochranu. Mnohí žiadatelia si preto znovu podávajú žiadosť o osvojenie dieťaťa zo Slovenskej republiky. Prístup centra, centier pre deti a rodiny a určených úradov a ich vzájomná spolupráca sú vo svete vnímané veľmi pozitívne.

V roku 2019 sa konali 3 zasadnutia odborných tímov a 2 zasadnutia komisie pre medzištátne osvojenia. 3 zasadnutia odborných tímov vybrali pre 3 deti 9 žiadateľov. Komisia pre medzištátne osvojenia priradila a schválila najvhodnejších žiadateľov ku každému dieťaťu.

Ďalej sa komisie pre medzištátne osvojenia zaoberala posúdením vhodnosti sprostredkovať medzištátne osvojenie pre deti so špeciálnymi potrebami, ktoré centrum evidovalo.

V roku 2019 boli 2 deti súdom zverenú do predosvojiteľskej starostlivosti. V jednom prípade bol v roku 2019 podaný len návrh na súd o zverenie dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti.

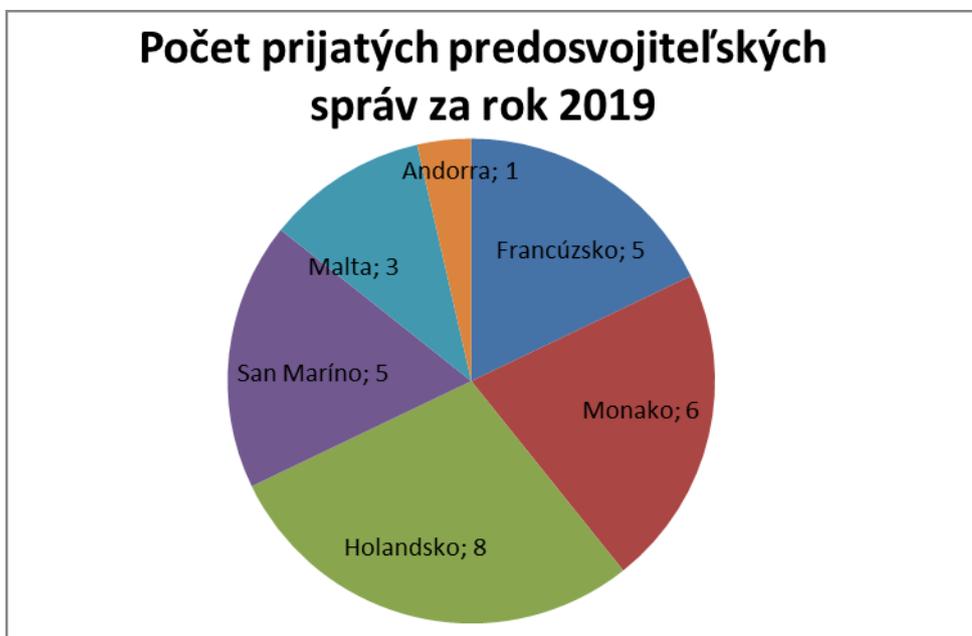
Prehľad detí zverených do predosvojiteľskej starostlivosti podľa prijímajúcich štátov

2019	Holandsko	San Maríno	Spolu
Počet detí zverených do predosvojiteľskej starostlivosti	1	2	3

V súlade s požiadavkami centra sú správy o adaptácii dieťaťa v predosvojiteľskej starostlivosti na nové rodinné prostredie zasielané v intervaloch určených podmienkami uzatvoreného memoranda o porozumení.

**Počet prijatých sociálnych správ o deťoch v predosvojiteľskej starostlivosti
v roku 2019**

2019	Počet prijatých PS správ
Francúzsko	5
Monako	6
Holandsko	8
San Maríno	5
Malta	3
Andorra	1
Spolu	28

V roku 2019 bolo do Centra doručených 28 predosvojiteľských správ o adaptačnom procese dieťaťa, ktoré bolo zverené do predosvojiteľskej starostlivosti do zahraničia.

8 predosvojiteľských správ bolo v roku 2019 doručených z Holandska.

6 predosvojiteľských správ bolo v roku 2019 doručených z Monaka.

5 predosvojiteľských správ bolo v roku 2019 doručených z Francúzska.

5 predosvojiteľských správ bolo v roku 2019 doručených zo San Marína.

3 predosvojiteľské správy bolo v roku 2019 doručené z Malty.

1 predosvojiteľská správa bola v roku 2019 doručená z Andorry.

Z dotazníka, ktorý žiadatelia môžu vyplniť pred odchodom zo Slovenskej republiky do krajiny ich obvyklého pobytu po zverení dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti, vyplýva,

že informácie zo spisovej dokumentácie dieťaťa hodnotia ako úplne postačujúce a väčšinou nie je potrebné žiadať o dodatočné informácie. Správy sú na vysokej odbornej úrovni. Dĺžku interakcií hodnotia ako primeranú na nadviazanie kvalitného vzťahu a adekvátnu s ohľadom na potrebnú adaptáciu dieťaťa a ich samotných na novú životnú situáciu. Psychológovia a sociálni pracovníci boli počas interakcií maximálne k dispozícii a konzultovali priebeh a podmienky jednotlivých častí interakcií, čo žiadatelia považujú za veľmi dôležité a prospešné. Odbornú pomoc a poradenstvo pracovníkov zapojených do tohto procesu hodnotili ako veľmi profesionálnu.

Počet finálne osvojených detí za rok 2019

2019	Počet osvojených detí
Holandsko	3
Francúzsko	3
Malta	3
Andorra	1
Spolu	10

V roku 2019 prebehlo 8 konaní o finálnom osvojení dieťaťa zo Slovenskej republiky zahraničnými žiadateľmi na príslušnom súde v Slovenskej republike.

3 deti boli finálne osvojené do Holandska.

3 deti boli finálne osvojené do Francúzska.

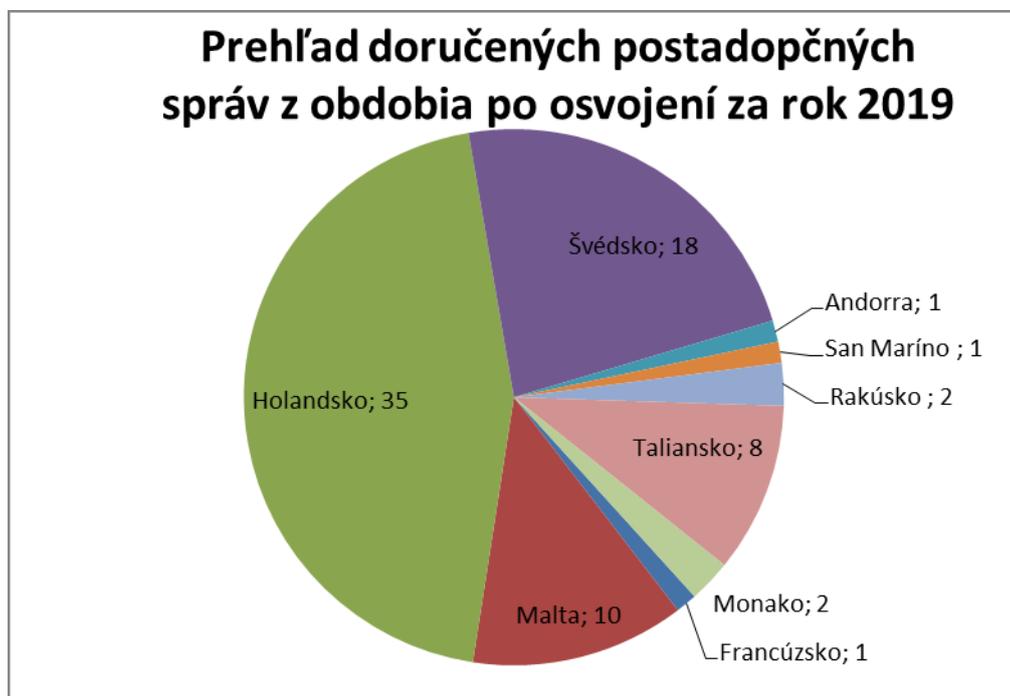
3 deti boli finálne osvojené na Maltu.

1 dieťa bolo finálne osvojené do Andorry.

V roku 2019 prebehli konania o osvojenie detí, ktoré boli zverené do predosvojiteľskej starostlivosti v rokoch 2017 a 2018.

Prehľad doručených postadopčných správ z obdobia po osvojení za rok 2019

Rok 2019	Počet prijatých postadopčných správ
Francúzsko	1
Malta	10
Holandsko	35
Švédsko	18
Andorra	1
San Maríno	1
Rakúsko	2
Taliansko	8
Monako	2
Spolu	78

V roku 2019 bolo do Centra doručených 78 postadopčných správ.

Z Holandska bolo doručených 35 postadopčných správ.

Zo Švédska bolo doručených 18 postadopčných správ.

Z Malty bolo doručených 10 postadopčných správ z Malty.

Z Talianska bolo doručených 8 postadopčných správ

Z Rakúska boli doručené 2 postadopčné správy.

Z Monaka boli doručené 2 postadopčné správy.

Z Francúzska bola doručená jedna postadopčná správa.

Zo San Marína bola doručená jedna postadopčná správa.

Z Andorrry bola doručená jedna postadopčná správa.

Sledovanie adaptačného procesu a vývinu osvojených detí do zahraničia je jednou z najpodstatnejších úloh centra. Frekvencia a obsah správ sú štandardizované a doručované na základe zmlúv, ktoré boli platné v čase osvojenia dieťaťa/detí. Postadopčné správy sú vyžadované až do 18. roku veku dieťaťa. Postadopčná správa musí podávať komplexný obraz o živote dieťaťa a je vypracovaná na základe realizácie stretnutia s dieťaťom.

Ústredný orgán Holandska informoval centrum, že na základe zmeny legislatívy v ich krajine môže dôjsť k situácii, že dieťa odmietne poskytnúť súhlas, aby bol jeho DVD záznam alebo lekárska správa zdieľaná s centrom. Na tento krok má dieťa právo. V priebehu roku 2019 centrum aktívne komunikovalo s holandským ústredným orgánom s cieľom nájsť čo najvhodnejšie riešenie, aby požiadavky nezasahovali do práva a integrity dieťaťa. Do centra sa preto pred dosiahnutím dvanásteho roku dieťaťa doručí správa o vývine, ktorej bude súčasťou lekárska správa o dieťati a DVD záznam. V spolupráci s inými krajinami, sa takáto správa s lekárskou správou a DVD záznamom doručuje v roku, kedy dieťa dovŕši 12 rokov. V Holandsku však vo veku dvanástich rokov môže dieťa odmietnuť poskytnúť tieto údaje rodičom alebo iným orgánom.

Centrum by v budúcnosti rado otvorilo otázku o požadovanej frekvencii zasielania postadopčných správ a o veku osvojenca, v ktorom by mala byť doručená posledná postadopčná správa. Momentálne je určené, že posledná postadopčná správa o osvojencomi musí byť do centra doručená vo veku kedy dosiahne plnoletosť.

6. Slovensko ako prijímajúca krajina

Od 1.4.2018 vstúpila do platnosti novela zákona č. 305/2005 Z. z. zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, na základe ktorej sa centrum stalo taktiež ústredným orgánom pre plnenie úloh spojených so sprostredkovaním medzištátnych osvojení žiadateľom, ktorých obvyklý pobyt je na území

Slovenskej republiky a dieťaťa, ktorého obvyklý pobyt je mimo územia Slovenskej republiky. Centrum sa snaží o to, aby sa Slovensko stalo aj aktívnou prijímajúcou krajinou, a teda aby si páry s obvyklým pobytom v Slovenskej republike mohli osvojiť deti zo zahraničia. Centrum tejto časti agendy venuje patričnú pozornosť nakoľko je oslované potenciálnymi žiadateľmi, ktorí túto formu osvojenia zvažujú. Hoci je centrum v tejto komunikácii aktívne, odpovede z krajín pôvodu dieťaťa prichádzajú zväčša po dlhom čase. Dôvodom je predovšetkým zložitosť nadväzovania spolupráce a malá ochota ostatných štátov. Z toho vyplýva, že počet štátov, z ktorých je možné osvojiť dieťa je minimálny a negatívnym faktorom je aj finančná náročnosť celého procesu, ktorá väčšinou odrádza potenciálnych záujemcov. Tieto krajiny sa sústreďujú najmä na komunikáciu s veľkými prijímajúcimi krajinami s dlhou históriou umiestňovania detí zo zahraničia, ktoré dokážu poskytnúť rodinu veľkému počtu detí.

Aktívna komunikácia a spolupráca prebieha hlavne s Bulharskom a Filipínami. Dojednanie spolupráce s týmito krajinami je dlhodobým procesom, ktorý zahŕňa aj súčinnosť iných inštitúcií na Slovensku (ako napríklad Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ako aj Oddelenia štátneho občianstva na Ministerstve vnútra SR, cudzineckej polície, súdov a pod.). Centrum aj naďalej oslovuje iné štáty pôvodu dieťaťa, aby mohlo žiadateľom poskytnúť čo najväčšiu možnosť voľby. Proces rokovaní je náročný, pretože treba zosúladiť dve legislatívy odlišných štátov. Z toho pohľadu je to dlhodobý proces, nakoľko sa centrum v rámci rokovania snaží zabezpečiť čo najlepšie podmienky pre slovenských žiadateľov.

7. Medzinárodná odborná konferencia November 2019

V novembri 2019 usporiadalo centrum medzinárodnú odbornú konferenciu (V. ročník medzinárodnej odbornej konferencie), na ktorej jednou z tém bolo hľadanie biologických koreňov osvojených detí.

Problematika medzištátnych osvojení je dôležitou súčasťou medzinárodnoprávnej ochrany detí a je potrebné zvyšovať informovanosť odbornej ako aj laickej verejnosti o týchto témach. Pre úspešné sprostredkovanie osvojení je nevyhnutné zabezpečiť riadnu spoluprácu medzi centrom a Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, súdmi a ostatnými štátnymi orgánmi podieľajúcimi sa na celom procese osvojenia. Z uvedeného dôvodu bola medzinárodná konferencia primárne určená pre sudcov a pracovníkov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny.

V medzinárodnom spoločenstve v oblasti osvojení je v popredí téma práva dieťaťa na spoznanie svojho pôvodu, svojich koreňov. Práve táto potreba a právo na poznanie svojho pôvodu osvojených detí úzko súvisí s hľadaním ich identity a s ich ďalším zdravým vývinom. Prostredníctvom prednášok bola účastníkom poskytnutá jedinečná možnosť nahliadnuť do spomienok, skúseností a emócií osvojených slovenských detí ako aj do ich postadopčného života. Prednášajúci sa podelili aj o ich skúsenosti z pohľadu administratívnych postupov, ktoré tento proces sprevádzajú.

O hľadaní svojho pôvodu alebo biologických koreňov hovoril aj generálny riaditeľ ústredného orgánu Maltskej republiky, pán Matthew A. Vella. Prezentoval skúsenosti maltského ústredného orgánu s osvojenými deťmi, ktoré sa zaujímajú o svoj pôvod, a ich motivácii k spoznávaniu svojej minulosti a svojho pôvodu. Osvojenci a osvojiteľia sú oboznámení s informáciami o biologickej rodine, ktoré sú známe v čase osvojenia.

Osvojencov zaujíma ich pôvod, chcú o sebe zistiť viac, aby napríklad pochopili odkiaľ majú svoj talent, silné či slabé stránky. Osvojencov častokrát trápi, že nemajú prístup k lekárskeým záznamom. Zo začiatku si myslia, že pátranie bude krátkodobý proces a podarí sa ho uskutočniť v priebehu pár mesiacov, no s prihliadnutím na všetky okolnosti je realita iná a táto snaha môže trvať aj viac ako rok (v prípade jedného dievčaťa trvalo pátranie pätnásť mesiacov). Napriek tomu, že osvojenci si myslia, že sú pripravení na akékoľvek výsledky pátrania, veľa krát sú konfrontovaní so zisteniami, s ktorými sa musia vyrovnávať. Napríklad s tým, že ich biologickí rodičia mali aj iné deti a tie sa rozhodli ponechať si v osobnej starostlivosti. Pre osvojencov vyvstáva veľká otázka: „Prečo práve mňa moji rodičia nechceli?“.

Malta vidí v hľadaní biologických koreňov osvojencov aj právne a sociálne prekážky, ktorým musí osvojenec čeliť, a snaží sa pracovať na postupe tak, aby sa im dalo do budúcnosti vyhnúť. V oblasti pátrania po svojom pôvode nastal po čase pokrok, aby sa naplnili potreby osvojencov. V dvadsiatych rokoch minulého storočia osvojenia predstavovali skôr akúsi službu takým adoptívnym rodičom, ktorí neboli schopní splodenia vlastných detí.

Práva konkrétneho dieťaťa a biologických rodičov boli na nižšom stupni uplatňovania, prípadne úplne ignorované, a prevládal prvok utajenia. Obdobie datované od šesťdesiatych rokov prinieslo príchod nového konceptu – medzištátne osvojenia. Bolo to spôsobené nedávnou svetovou vojnou, po ktorej vo vojnových zdevastovaných štátoch zostali značné množstvá osirelých alebo opustených detí. Vojna však nebola jedinou príčinou. Značnú časť

zodpovednosti na zvýšení počtu nesú aj politické otrasy v krajinách po druhej svetovej vojne, prírodné katastrofy a aj hlad. Medzištátne osvojenie prinieslo trvalý presun detí z rozvíjajúcich sa krajín do rozvinutejších.

V minulosti pokiaľ sa osvojenec rozhodol pátrať po svojej minulosti alebo pôvode, častokrát sa dostal k nedostačujúcim a veľmi nepresným dokumentom. Ďalšou prekážkou v transparentnosti bola roztrieštenosť dokumentov, čiže osvojenec nemohol hľadať dokumenty na jednom mieste, ale dokonca v rôznych krajinách a na rôznych úradoch.

Ako riešenie tejto situácie vidí Malta potrebu vytvorenia nadnárodného integrovaného systému, do ktorého by mali prístup len verifikované osoby. Tento prvok digitalizácie by mal umožniť zníženie byrokracie a takisto priniesť väčšiu zodpovednosť k údajom. Systém by mal byť stavaný na databáze tzv. „blockchain“. Tento typ systému používajú viaceré veľké spoločnosti ako Facebook. Nemalo sa jednať o výmenu emailov za účelom získania informácií, ale o druh databázy uchovávajúcej neustále sa rozširujúci počet chránených záznamov.

V súčasnosti prebiehajú na Malte v tejto oblasti reformy, ktorých rámec by mal byť ukončený do roku 2021. Nová stratégia dáva v každom ohľade na prvé miesto dieťa. Reforma prebieha prostredníctvom dialógov zainteresovaných úradov a profesionálov a je nutné riadne zaškolenie profesionálov, ktorí budú mať na starosti chod tohto systému. V strede záujmu musí byť vždy dieťa, aby mu bolo uľahčené hľadanie jeho pôvodu, a aby sa dozvedelo viac o svojej rodine.

V oblasti hľadania biologických koreňov prezentovala skúsenosti Talianskej republiky Dr. Laura Laera, ako viceprezidentka ústredného orgánu Talianskej republiky. V medzinárodnom spoločenstve prebieha veľa diskusií o práve osvojenca spoznať svoje biologické korene a rozdeľujú sa na dva základné prúdy. V prvom prúde existencia práva osvojenca na svoj pôvod vyplýva z dvoch veľmi dôležitých medzinárodných zmlúv: Dohovor o ochrane práv dieťaťa (1998) a Dohovor o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach (1993). Druhý prúd má za to, že tieto dohovory netvorí samotné právo na pôvod, ale len určité zásady, ktoré je potrebné dodržiavať.

Čl. 7 Dohovoru o ochrane práv detí hovorí, že dieťa má právo vedieť, kto sú jeho rodičia, a stanovuje povinnosti kompetentným orgánom uchovávať o tom informácie a umožniť k nim prístup dieťaťu. Čl. 30 Dohovoru o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach

už konkrétne ustanovuje orgán, ktorý má uchovať takéto informácie a zabezpečiť prístup dieťaťa k týmto informáciám s potrebným poradenstvom.

(Čl.30 Dohovoru o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach

1. Príslušné orgány zmluvného štátu zaručia, že informácie, ktoré majú o pôvode dieťaťa, najmä informácie týkajúce sa identity jeho rodičov a ich zdravotnej dokumentácie, sa uchovávajú;
2. Príslušné orgány zmluvného štátu zaručia, aby dieťa alebo jeho zástupca mali za primeraného usmernenia prístup k týmto informáciám v rozsahu, v akom to povoľuje právny poriadok tohto štátu.)

Štúdiá Medzinárodnej sociálnej služby (International Social Service - ISS) ukazuje, že mnoho krajín pôvodu a prijímajúcich krajín postupne upravuje svoje právo s cieľom odpovedať na dopyt osvojencov po spoznaní svojho pôvodu. Samotná Rada Európy v roku 2008 do Dohovoru o osvojeniach detí (1967) doplnila dôraz na právo na biologické korene a prístup k nim. V prípade požiadavky biologického rodiča na anonymitu je potrebné, aby kompetentné úrady rozhodli či a aké informácie je možné osvojencovi poskytnúť.

V Talianskej republike je právo na spoznanie biologických koreňov osvojenca upravené zákonom č. 184/1983, ktorý zároveň ochraňuje biologickú rodinu a jej právo na utajenie. Zákon ďalej upravuje, že: „osvojenec, ktorý dosiahol vek dvadsaťpäť rokov, má prístup k informáciám o jeho pôvode a totožnosti jeho biologických rodičov. Môže tak urobiť aj vo veku plnoletosti, ak existujú vážne a preukázané dôvody týkajúce sa jeho psychicko-fyzického zdravia. Žiadosť sa musí podať na súd pre mládež v mieste bydliska“.

Zdá sa, že tieto nariadenia sú dostatočné, aby zaručili právo osvojenca na spoznanie svojich biologických koreňov. Je dôležité, aby pri zachovávaní práva dieťaťa na spoznanie svojho pôvodu bolo zachované aj právo biologických rodičov a právo osvojiteľov. Podľa talianskeho zákona majú osvojitelia povinnosť informovať osvojenca o tom, že bol osvojený (spôsobom, ktorý považujú za najvhodnejší). Ďalej sa v zákone rozlišujú rôzne stupne informovanosti o procese osvojenia a o informáciách o pôvode podľa veku osvojenca. Zákaz alebo úplné

odopretie informácií má osvojenec, ak ho matka pri pôrode neoznala (v našej terminológii tzv. utajený pôrod).

Talianska legislatíva a činnosť relevantných orgánov je zameraná na aplikovanie práva osvojenca na spoznanie svojho pôvodu, pričom je potrebné zachovať rovnováhu medzi záujmami každej zúčastnenej strany (právo matky na utajený pôrod a právo dieťaťa na svoj pôvod). Aby bolo zachované právo biologickej matky a právo dieťaťa, bol zavedený proces, kedy osvojenec môže podať žiadosť o prešetrovanie či biologická matka stále trvá na anonymite (takáto žiadosť sa môže podať iba raz). Ak matka potvrdí, že si želá zostať v anonymite, príslušný súd povolí prístup osvojencovi iba k zdravotným informáciám (rodinná, fyziologická a patologická anamnéza s dôrazom na možnú prítomnosť dedičných chorôb).

Žiadosti s charakterom hľadania pôvodu, ktoré boli podané v Talianskej republike, sa týkajú hlavne túžby spoznať biologickú matku, spoznať svoju históriu osvojenia a dôvody opustenia, poznať svoj pôvod/etnicitu, spoznať súrodencov (pokiaľ existujú), a túžby preskúmať svoj osvojiteľský súdny spis a pod.

Zo štatistík vyplýva, že zo 1496 žiadostí osvojených detí v Talianskej republike ich bolo prijatých 658, 137 žiadostí nebolo prijatých a 209 žiadostí bolo zamietnutých. V prípade, že súd žiadosť prijal, bola osvojenému sprístupnená iba určitá časť vybraných dokumentov (pre zachovanie dôvernosti tretích strán) a iba v pár prípadoch bolo umožnené nahliadnuť do celého spisu.

Ústredný orgán Talianskej republiky vníma digitalizáciu doby, v ktorej osvojenec žijú. S vyvíjajúcou sa globalizáciou a digitalizáciou sa otvárajú nové možnosti v hľadaní biologických koreňov. Osvojenec alebo aj biologickí rodičia tak majú možnosť hľadať sa cez internet alebo sociálne médiá. Aj takáto metóda pátrania po svojom pôvode však môže mať následky. Komisia pre medzištátne osvojenia Talianskej republiky bola informovaná o pár prípadoch detí osvojených z Afriky, Ázie a Latinskej Ameriky. Niektorí biologickí rodičia z Ázie kontaktovali (samostatne alebo prostredníctvom nejakej organizácie) osvojiteľské rodiny s cieľom nárokovať si kontakt s osvojencom. Je však potrebné brať na zreteľ ochranu osobných údajov samotných osvojencov a osvojiteľov, ktorá je v každom štáte upravená samostatne.

Dohovor o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach v čl. 31 upravuje ochranu súkromia nasledovne: „Bez ohľadu na ustanovenie článku 30 osobné údaje získané

alebo zaslané podľa dohovoru, najmä údaje uvedené v článkoch 15 a 16, smú sa použiť iba na účely, na aké sa získali alebo zaslali“. Podľa talianskeho Občianskeho zákonníka týkajúceho sa ochrany fotografií a taktiež zákona č. 169/2003 je zakázaná publikácia, zverejnenie akýchkoľvek správ alebo fotografií, na základe ktorých by mohlo byť dieťa identifikované (pokiaľ sa nejedná o trestné konanie). Jedine osvojenec, po dosiahnutí veku 25 rokov a po povolení príslušným súdom, má právo na prístup k informáciám o svojej biologickej rodine.

Väčšina Európskych krajín má stanovenú vekovú hranicu prístupu k informáciám (zväčša pri dosiahnutí plnoletosti). Podporu a poradenstvo v prípade, že osvojenec chce spoznať svoj pôvod alebo biologické korene, je potrebné poskytnúť nielen osvojencovi, ale aj osvojiteľom a biologickým príbuzným. Právo na spoznanie pôvodu musí rešpektovať právo na dôvernosť zverejnených informácií a diskretnosť v tomto procese.

Ústredný orgán Talianskej republiky dáva do pozornosti sociálne siete, on-line médiá a iné, ktoré otvárajú rôzne prístupy k informáciám. V súčasnosti už existujú aj združenia (asociácie), pomocou ktorých si osvojenec alebo biologická rodina vyhladá informácie. Je potrebné byť si vedomý existencie týchto organizácií, aby sa predišlo neblahým následkom. Osvojiteľské rodiny musia byť informované a na tieto scenáre pripravené.

8. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len Centrum) je rozpočtová organizácia, ktorá je napojená na štátny rozpočet SR prostredníctvom rozpočtu MPSVR SR. Hospodári samostatne, podľa schváleného rozpočtu s prostriedkami, ktoré mu určí zriaďovateľ – MPSVR SR.

Upravený rozpočet organizácie podľa programov v eur na rok 2019

Kód	Názov	Výdavky
07E	Tvorba a implementácia politik	551 305,40
07E04 -	Výkon štátnej správy na úseku sociálnych vecí, rodiny, práce a zamestnanosti	551 305,40
07E0402 -	Ostatná štátna správa	551 305,40
0EK0H -	Informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu - MPSVR	7 360,00
07EK0H01 -	Systemy vnútornej správy	1 967,95
07EK0H03 -	Podporná infraštruktúra	5 392,05

Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie

Celkové výdavky Centra k 31.12.2019 boli 558 487,10 eur, v percentuálnom vyjadrení k celkovému upravenému rozpočtu je to vo výške 99,97 %.

- **Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)**

Celkový objem mzdových prostriedkov bol vyčerpaný vo výške 308 202,93 eur . Priemerný evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách k 31.12.2019 bol 16. Na materskej dovolenke sú 2 zamestnankyne a na rodičovskej dovolenke sú 2 zamestnankyne.

- **Poistné a príspevok do poisťovní (620)**

Rozpočtové položky poisťného a príspevku zamestnávateľa do zdravotných poisťovní, Sociálnej poisťovne a doplnkových dôchodkových poisťovní boli čerpané vo výške 121 811,67 eur. Čerpanie na týchto rozpočtových položkách tvoria zákonné odvody zamestnávateľa z miezd štátnych zamestnancov a odvody príspevkov na doplnkové dôchodkové sporenie.

- **Tovary a služby (630)**

Rozpočtové položky tovarov a služieb boli čerpané vo výške 127 190,64 eur,
z toho :

- **Cestovné náhrady (631)**

Celkové výdavky na cestovné boli čerpané vo výške 6 320,25 eur .

V sledovanom období bolo uskutočnených 12 zahraničných služobných ciest, ktorých sa zúčastnili štátni zamestnanci Centra : riaditeľka a štátni zamestnanci z medzinárodno-právneho oddelenia . Sú to tieto zahraničné krajiny: Nórsko – 3, Rakúsko – 2, Belgicko – 3, Rumunsko – 1, Nemecko – 1, Česká republika – 1, Maďarsko - 1. Zúčastnili sa ich štátni zamestnanci Centra.

- **Prehľad zahraničných služobných ciest uskutočnených v roku 2019:**

30.1.-1.2.2019 Brusel, Belgicko = 17. výročné stretnutie členov Európskej justičnej siete pre občianske a obchodné veci.

27.-28.3.2019 Belgicko = stretnutie kontaktných bodov EJM týkajúce sa Nariadenia 4/2009 a súvisiacich otázok výživného.

23.4.-26.4.2019 Nórsko = pracovné stretnutie týkajúce sa ďalšieho postupu vo veci maloletej AEV, občianky SR, ktorá bola odňatá Barnevernetom v Tysnes.

14..5.-16.5.2019 Rumunsko, Sofia = stretnutie European Judicial Network.

15.5.2019 Česká republika = účasť na konferencii „Cesta do rodiny. Príbehy medzištátnych osvojení. Zákon, trendy, skúsenosti“.

16.5.2019 Rakúsko, Viedeň = stretnutie s p. Thorpom.

24.5.-29.5.2019 Nórsko = účasť na súdnom pojednávaní v ktorom je CIPC treťou stranou /maloletá AEV, občianka SR/, bilaterálne stretnutie s partnerským orgánom Nórska.

5.6.2019 Rakúsko, Viedeň = stretnutie na Veľvyslanectve SR vo Viedni so zástupcami rakúskych úradov pre mládež a rodinu, nastavenie systémovej spolupráce s Jugendamt.

12.6.-14.6.2019 Nórsko, Bergen = účasť na pojednávaní pred krajskou radou pre sociálne veci v Bergene ohľadom odobratia maloletého dieťaťa, bilaterálne stretnutie s tamojším úradom.

16.9.-18.9.2019 Bulharsko, Sofia = jednanie o spolupráci.

7.11.-8.11.2019 Maďarsko, Budapešť = účasť na konferencii „Najlepšie budúce postupy v záujme dieťaťa podľa revidovaného nariadenia Brusel IIa“.

4.12.-5.12.2019 Belgicko, Brusel = pracovná skupina EJM pre príručku k Nariadeniu Rady /ES/ č. 4/2009.

- Energie, voda a komunikácie (632)

Výdavky na energie, vodu a komunikácie činia v celkovom vyjadrení 19 354,73eur .

Najvyššie čerpanie bolo na rozpočtovej položke 632003 – Poštové a telekomunikačné služby vo výške 9 528,85 eur a 632001 – Energie vo výške 5 586,67 eur.

- Materiál (633)

Výdavky v tejto rozpočtovej klasifikácii boli vo výške 14 698,23 eur. Najväčšiu finančnú čiastku tvorí rozpočtová položka 633006 – Všeobecný materiál vo výške 7 360,92 eur na nákup kancelárskeho papiera, kancelárskych potrieb a tonerov do tlačiarní. Z rozpočtovej položky 633 002 – Výpočtová technika boli čerpané prostriedky na nákup výpočtovej techniky v sume 4 896,69 eur.

- Dopravné (634)

Z tejto rozpočtovej klasifikácie bola čerpaná čiastka vo výške 1 336,30 eur z toho: rozpočtová položka 634001 na nákup paliva do služobného osobného auta Škoda Rapid, vo výške 684,30 eur. Rozpočtová položka 634002 Servis, údržba bola čerpaná vo výške 150,42 eur. Rozpočtová položka 634003 – Poistenie - čerpanie tvorilo zaplatené zákonné poistenie a havarijné poistenie Alianz-Slovenská poisťovňa a.s. za služobný automobil Škoda Rapid ŠPZ BL 934 IB 492,38 eur.

- Rutinná a štandardná údržba (635)

K 31.12. 2019 v tejto rozpočtovej skladbe boli čerpané rozpočtové prostriedky vo výške 2 026,12 eur a to na údržbu budov.

- Nájomné za nájom (636)

Čerpané rozpočtové prostriedky na prenájom poštového priečinku vo výške 58,80 EUR.

- **Služby (637)**

Celkové plnenie na tejto rozpočtovej klasifikácii vo finančnom vyjadrení je vo výške 83 396,21 eur. Čerpanie na RP 637 004 Všeobecné služby je 10 690,52 eur /napr. preklady na súdne pojednávania, upratovanie kancelárskych priestorov/.

Rozpočtová položka 637 014 – stravovanie vo výške 9 427,53 eur bola čerpaná na príspevok na stravovanie štátnych zamestnancov.

Rozpočtovú položku 637 027- Odmeny mimo PP vo výške 26 210 eur tvorili výdavky na vyplatené dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.

- **Bežné transfery (640)**

Celkové výdavky na bežné transfery boli čerpané vo výške 1 281,86 eur.

Z toho :

Transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám (642)

Na tejto rozpočtovej položke je plnenie vo výške 1 281,86 eur, ktoré boli čerpané z dôvodu vyplatenia náhrad príjmu pri dočasnej práceneschopnosti.

Výdavky hradené z európskych prostriedkov a spolufinancovania k nim

V roku 2019 sme nemali výdavky hradené z európskych prostriedkov.

Pri nakladaní s rozpočtovými prostriedkami Centrum postupovalo hospodárne, v súlade so zákonom a rozpočtovými opatreniami zriaďovateľa.